

Hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a Regionálních rad regionů soudržnosti za rok 2016

Územní rozpočty hospodařily v uplynulém roce s výraznou převahou příjmů nad výdaji, což znamenalo dosud nejvyšší dosažené kladné saldo hospodaření (53,1 mld. Kč). Velmi příznivých výsledků bylo dosaženo rovněž z hlediska vývoje zadluženosti, kde byl vykázán výrazný meziroční pokles. Současně významně vzrostl stav finančních prostředků na bankovních účtech obcí a krajů.

Výsledky hospodaření územních rozpočtů v roce 2016 do značné míry ovlivnil přechod na nové programové období pro čerpání prostředků z fondů EU. Na příjmové straně se tato skutečnost projevila nižším objemem přijatých transferů a současně znamenala i pokles investičních výdajů. Snížení objemu přijatých transferů bylo vyrovnáno vyšším nárůstem vlastních příjmů, a to zejména příjmů ze sdílených daní, které meziročně vzrostly o 10 %.

Vysoký nárůst daňových příjmů obcí a krajů ovlivnil především pokračující ekonomický růst a efektivnější výběr daní, promítly se v něm však i některé **změny v oblasti daňové legislativy**. Novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní (provedená zákonem č. 391/2015 Sb.) zvýšila s účinností od 1. ledna 2016 podíl krajů na výnosech daně z přidané hodnoty ze 7,86 % na 8,92 % celostátního výnosu (jedná se tak o návrat k hodnotě platné do roku 2011). Dopad této úpravy znamenal zvýšení příjmů krajů o zhruba 3,7 mld. Kč.

V souvislosti s ukončením platnosti opatření přijatých v tzv. „stabilizačním balíčku“ pro roky 2013 - 2015, jehož součástí byla i změna zákona o rozpočtovém určení daní tak, aby efekty z vybraných daňových opatření byly pro rozpočty obcí a krajů příjmově neutrální, se od počátku roku 2016 zvýšil podíl krajů a obcí na výnosu z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, resp. se vrátil na původní úroveň, a to u krajů na 8,92 % a u obcí na 23,58 % (v letech 2013 – 2015 činil podíl v případě krajů 8,65 % a v případě obcí 22,87 %).

Od 1. ledna 2016 nabyla účinnosti novela zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách („zákon o loteriích“), která zvýšila sazby odvodu z loterií a jiných podobných her a současně i změnila rozpočtové určení odvodu z výherních hracích přístrojů a jiných technických herních zařízení. Podíl rozpočtů obcí na části odvodu z loterií a jiných podobných her ve výši dílčího odvodu z výherních hracích přístrojů a jiných technických zařízení se částečně snížil.

Z hlediska struktury transferů poskytovaných krajům a obcím z jednotlivých kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů nedošlo pro rok 2016 k žádným změnám. V části transferů poskytovaných z kapitoly Všeobecná pokladní správa v rámci tzv. finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí a krajů byla zapracována 1 % valorizace příspěvku na výkon státní správy (v důsledku úsporných opatření nebyl příspěvek řadu let zvyšován, poslední valorizace příspěvku byla provedena v rozpočtu pro rok 2009).

V souvislosti s novým programovým obdobím pro čerpání prostředků z fondů EU došlo ke změnám v postavení a úloze Regionálních rad regionů soudržnosti a současně se také pro obce a kraje změnila možnost v realizaci projektů spolufinancovaných z fondů EU. Do konce roku 2015 měly obce a kraje možnost čerpat prostředky z regionálních operačních programů, které se týkaly programového období 2007 – 2013. Nové programové období 2014 – 2020 je postaveno na zcela nové struktuře programů, pro rozvoj potřeb v území je určen Integrovaný regionální operační program (IROP).

Rok 2016 byl posledním rokem, kdy mohly být proplaceny projekty realizované v rámci regionálních operačních programů, které byly dokončeny do 31.12.2015. V kapitole

Ministerstva pro místní rozvoj jako zprostředkovatele toku finančních prostředků z Evropské unie do rozpočtů regionálních rad, určených na spolufinancování regionálních operačních programů, již nebyly ve schváleném státním rozpočtu na rok 2016 rozpočtovány pro regionální rady žádné finanční prostředky. Zdrojem pro proplácení posledních projektů se stalo čerpání tzv. nároků z nespotřebovaných výdajů minulých let. Činnost regionálních rad se postupně nově zaměřuje pouze na postupné uzavírání a dokončení regionálních operačních programů.

V loňském roce se zvýšil počet obcí na našem území a jejich celkový počet dosáhl 6 254. Zákonem č.15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů) vzniklo z bývalých vojenských újezdů šest nových obcí: Bražec, Doupovské Hradiště, Kozlov, Luboměř pod Strážnou, Libavá a Polná na Šumavě. Tímto zákonem bylo také stanoveno, že do rozpočtu nových obcí náleží v době od 1. ledna 2016 do 31. prosince 2017 daňové příjmy ve výši dvojnásobku vypočteného podle zákona o rozpočtovém určení daní, a dále také, že přenesenou působnost pro nově vzniklou obec vykonává do 30. června 2016 pověřený obecní úřad, do jehož správního obvodu nově vzniklá obec patří.

Ve státním rozpočtu na rok 2016 bylo předpokládáno, že územní rozpočty budou nadále pokračovat v trendu započatém v roce 2012, tzn., že jako celek vykáží v roce 2016 přebytek. Celkový přebytek byl predikován ve výši 11,8 mld. Kč, z toho na úrovni krajů 1,1 mld. Kč, na úrovni obcí 10,6 mld. Kč a dobrovolných svazků obcí 0,1 mld. Kč, pro Regionální rady regionů soudržnosti bylo předpokládáno vyrovnané hospodaření.

Výsledky hospodaření územních rozpočtů v loňském roce byly z hlediska dosaženého salda hospodaření výrazně příznivější, než předpokládal rozpočet. Územní rozpočty ukončily hospodaření s přebytkem ve výši 53,1 mld. Kč. Nejvyšší přebytek byl vykázán na úrovni rozpočtů obcí, dosáhl 39,7 mld. Kč, přičemž zhruba jednou třetinou se na něm podílel výsledek hlavního města Praha. Kraje ukončily své hospodaření s přebytkem 12,7 mld. Kč, dobrovolné svazky obcí s přebytkem 0,8 mld. Kč. Regionální rady regionů soudržnosti ukončily své hospodaření jako vyrovnané.

Následující hodnocení plnění příjmů a výdajů krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a Regionálních rad regionů soudržnosti za rok 2016 je provedeno samostatně k rozpočtu po všech změnách, to znamená k tzv. konečnému rozpočtu (dále jen k rozpočtu), který vedle změn souvisejících s provedenými rozpočtovými opatřeními zahrnuje také změny vyplývající z promítnutí nároků z nespotřebovaných výdajů organizačních složek státu.

V kapitole 3. Příjmy a výdaje obcí a dobrovolných svazků obcí jsou výsledky hospodaření hlavního města Prahy jako „obce“ součástí uváděných souhrnných údajů. S ohledem na specifické postavení hlavního města a váhu jeho příjmů a výdajů v celkových příjmech a výdajích obecních rozpočtů, je současně v rámci této kapitoly zpracována samostatná část, týkající se pouze výsledků rozpočtového hospodaření hlavního města Prahy.

V loňském roce vstoupila v účinnost novela vyhlášky, která upravuje předkládání výkazů pro hodnocení plnění rozpočtů (vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti) a novela vyhlášky stanovující jednotné třídění příjmů a výdajů rozpočtu (vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě). V souvislosti s tím došlo k dílčím změnám, které se promítají v údajích o výsledcích hospodaření, a tím také částečně ovlivňují meziroční srovnání vykázaných hodnot (týká se údajů a stavu finančních prostředků na bankovních účtech a údajů o výši neinvestičních výdajů). V textu jsou tyto změny popsány v poznámkách pod čarou.

1. Celkové výsledky hospodaření krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a Regionálních rad regionů soudržnosti

Celkový objem příjmů (po konsolidaci) krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí (dále jen „DSO“) a Regionálních rad regionů soudržnosti (dále jen „regionální rady“) dosáhl **446,6 mld. Kč** (plnění předpokladů rozpočtu 98,8 %). Ve srovnání s předchozím rokem je to pouze o 0,6 mld. Kč více, lze proto hovořit o stagnaci celkových příjmů. Důvodem je zcela rozdílný vývoj jednotlivých částí příjmů. Objem vlastních příjmů významně vzrostl (zejména v důsledku vývoje daňových příjmů), současně se však v přibližně stejném rozsahu snížil objem přijatých transferů, a to především investičních.

Z hlediska jednotlivých úrovní územních rozpočtů se vývoj lišil. Zatímco na úrovni krajů byl vykázán nárůst příjmů o 7,5 mld. Kč, na úrovni obcí a DSO příjmy klesly o 5,7 mld. Kč (z toho na úrovni rozpočtů obcí o 0,5 mld. Kč a na úrovni DSO o 5,2 mld. Kč). Pokles příjmů byl vykázán také u regionálních rad, a to v souvislosti s dokončováním proplácení dotací příjemcům na projekty realizované v rámci regionálních operačních programů.

Tabulka č. 1: Bilance příjmů a výdajů územ. rozpočtů k 31.12.2016 po konsolidaci¹ (v mil. Kč)

	Územní rozpočty celkem				Stupně územních rozpočtů skutečnost k 31.12.2016		
	skutečnost k 31.12.2015	rozpočet 2016 po všech změnách	skutečnost k 31.12.2016	% plnění rozpočtu	obce a DSO	kraje	RRRS
Příjmy celkem	446 025,2	452 146,2	446 580,9	98,8	282 030,7	168 309,7	10 609,6
z toho:							
Daňové příjmy	226 300,6	242 520,5	249 497,7	102,9	190 750,6	58 747,1	.
Nedaňové příjmy	36 794,3	35 214,4	35 509,6	100,8	31 363,3	4 185,0	279,4
Kapitálové příjmy	5 786,0	5 834,1	8 527,6	146,2	7 877,5	648,6	1,5
Přijaté transfery	177 097,3	168 577,2	153 168,9	90,9	52 039,3	104 729,0	10 328,7
Výdaje celkem	425 292,0	440 330,6	393 526,4	89,4	241 500,9	155 591,8	10 592,8
z toho:							
Běžné výdaje	312 100,6	336 651,7	326 956,7	97,1	188 983,2	141 114,0	980,5
Kapitálové výdaje	113 191,4	103 678,9	66 569,7	64,2	52 517,7	14 477,8	9 612,3
Saldo příjmů a výdajů	20 733,2	11 815,6	53 054,5	.	40 529,8	12 717,9	16,8

Vlastní příjmy územních rozpočtů dosáhly 293,5 mld. Kč, proti předchozímu roku byly vyšší o 24,6 mld. Kč. V rámci vlastních příjmů vzrostly především **daňové příjmy**, dosáhly **249,5 mld. Kč**, což bylo meziročně o 23,2 mld. Kč více. V růstu daňových příjmů se kromě zmíněného příznivého ekonomického vývoje promítly i dílčí změny rozpočtového určení daní ve prospěch krajů a ukončení platnosti opatření přijatých v tzv. stabilizačním balíčku.

Nedaňové příjmy činily **35,5 mld. Kč**, což bylo o 1,3 mld. Kč méně nežli v roce předchozím. Ke snížení došlo především u seskupení položek přijaté sankční platby a vratky transferů a přijaté splátky půjčených prostředků.

¹ Z důvodu konsolidace, jejímž smyslem je očistit údaje o rozpočtu nebo skutečnosti peněžních operací o interní přesuny peněžních prostředků uvnitř jednotky nebo mezi jednotkami na úrovni sumářů, za které se operace sledují, je součet na úrovni republiky odlišný od součtu jednotlivých úrovní, tj. obcí a DSO, krajů a regionálních rad. Příjmové, výdajové a finanční operace, které jsou předmětem konsolidace spolu s uvedením úrovně, na které se konsolidace provádí, stanovuje vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů regionálních rad regionů soudržnosti.

Kapitálové příjmy (tj. příjmy z prodeje nemovitostí a pozemků) byly zaúčtovány ve výši **8,5 mld. Kč**, což bylo o 2,7 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Znamenalo to přerušení dosavadního trendu postupného meziročního snižování kapitálových příjmů (mezi lety 2009 a 2015 se kapitálové příjmy snížily z 14,4 mld. Kč na 5,8 mld. Kč). Zvýšení příjmů z prodeje dlouhodobého majetku bylo vykázáno především na úrovni rozpočtů obcí.

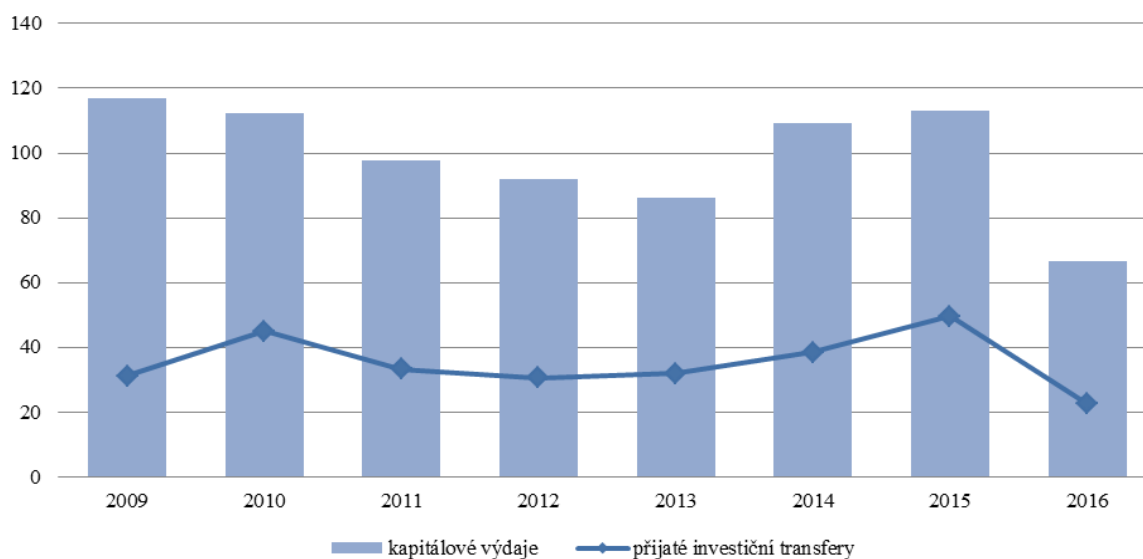
Celkový objem přijatých transferů činil 153,2 mld. Kč, proti předchozímu roku to bylo o 23,9 mld. Kč méně. Pokles byl způsoben výhradně vývojem v části přijatých investičních transferů. Jejich objem dosáhl 22,5 mld. Kč, což bylo výrazně méně nejen proti předchozímu roku, ale i proti letům minulým. V období let 2010 – 2015 činila průměrná roční výše přijatých investičních transferů 38,0 mld. Kč, přičemž nejvyšší objem byl vykázán v právě roce 2015 (49,6 mld. Kč). Důvodem je především skutečnost, že v předchozích letech docházelo k mimořádně vysokému čerpání prostředků určených na financování programů spolufinancovaných z fondů EU z končícího programového období 2007-2013, pro nové programové období se s čerpáním prostředků teprve začíná. Neinvestiční transfery dosáhly 130,6 mld. Kč a meziročně vzrostly o 3,1 mld. Kč. Na růstu se podílely především vyšší převody prostředků na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji.

Struktura hlavních zdrojů financování jednotlivých částí územních rozpočtů zůstává dlouhodobě stabilní. Hlavním zdrojem financování krajů jsou transfery ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad, v loňském roce tvořily přijaté transfery (včetně převodů z vlastních fondů) 62,2 % celkových příjmů krajských rozpočtů. U obcí jsou hlavním zdrojem financování daňové příjmy, které se na celkových příjmech podílely 68,4 %, podíl přijatých transferů na celkových příjmech obcí činil 18,7 %. Financování činnosti DSO je zajišťováno především transfery z různých úrovní veřejných rozpočtů, v loňském roce činily 64,2 % jejich celkových příjmů. Příjmovou stranu rozpočtů regionálních rad tvoří především transfery ze státního rozpočtu určené na projekty realizované v rámci regionálních operačních programů a v malé míře také transfery z rozpočtů příslušných krajů.

Pokud jde o strukturu transferů poskytovaných územním rozpočtům z jednotlivých kapitol státního rozpočtu, zůstává dlouhodobě nejvýznamnější kapitola Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, ze které jsou poskytovány dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení zřizovaná kraji, obcemi a soukromými zřizovateli. Neinvestiční transfery z této kapitoly tvořily zhruba tři čtvrtiny (76,0 %) z celkového objemu neinvestičních transferů, které byly územním rozpočtům převedeny ze státního rozpočtu. Dalším významným zdrojem neinvestičních transferů jsou prostředky kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí. Pokud jde o investiční transfery ze státního rozpočtu určené územním rozpočtům, byly největší objemy prostředků převedeny z kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj a kapitoly Ministerstva životního prostředí.

Celkové výdaje územních rozpočtů činily **393,5 mld. Kč**, proti předchozímu roku byly nižší o 31,8 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 89,4 %). Důvodem značného poklesu byl vývoj v části kapitálových výdajů, jejichž objem byl výrazně nižší nejen proti předchozímu roku (o 46,6 mld. Kč, tj. o 41,0 %), ale současně byl nejnižší od roku 2001. Nízký objem kapitálových výdajů kontrastuje s výsledky předchozích dvou let, kdy naopak významně rostly, a to v souvislosti s vyšší intenzitou v oblasti čerpání investičních prostředků určených na financování společných programů ČR a EU v rámci minulého programového období. Užší souvislost kapitálových výdajů územních rozpočtů s výší přijatých investičních transferů dokumentuje následující graf.

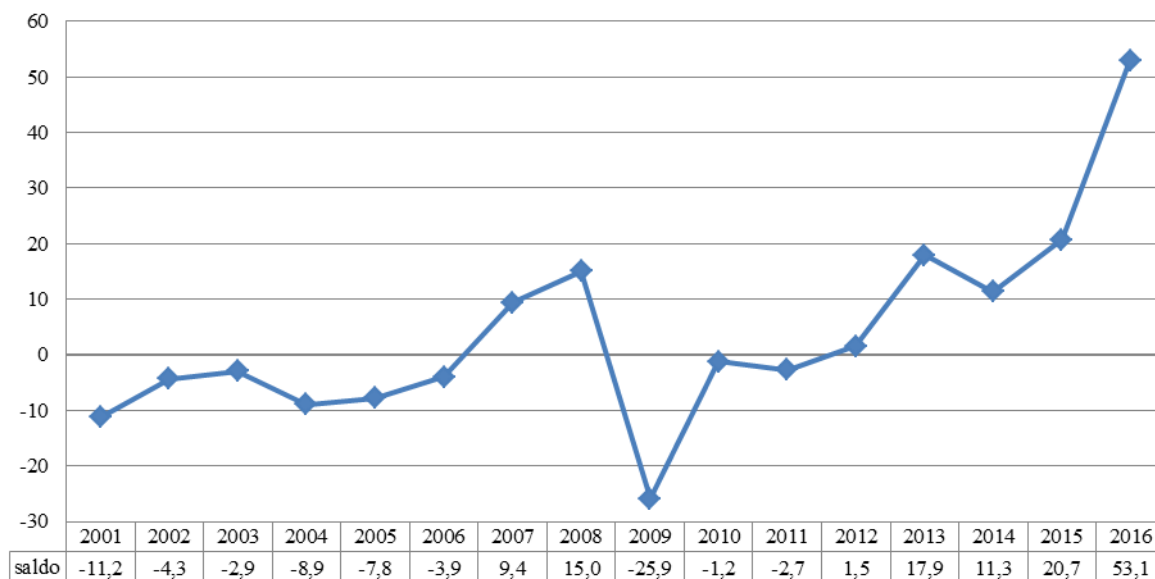
Graf č. 1: Vývoj objemu přijatých investičních transferů a kapitálových výdajů územních rozpočtů celkem (v mld. Kč)

Běžné výdaje dosáhly 327,0 mld. Kč, meziročně se zvýšily o 14,9 mld. Kč. Více než polovina tohoto zvýšení (8,3 mld. Kč) se přitom týkala výdajů poskytovaných formou transferů různým subjektům, především příspěvkovým, neziskovým a podobným organizacím. Výdaje na platy a podobné související výdaje se zvýšily o 1,9 mld. Kč, výdaje související se zajištěním běžného provozu krajů a obcí o 3,3 mld. Kč (nákup služeb, materiálu, energie apod.), a ostatní výdaje o 1,4 mld. Kč. Lze konstatovat, že „úspory“ na straně kapitálových výdajů se bezprostředně nepromítly v nepřiměřeném růstu běžných výdajů. Územní rozpočty pokračovaly ve svém odpovědném hospodaření, což se projevilo ve vysokém přebytku hospodaření a nárůstu stavu finančních prostředků na bankovních účtech.

Přebytek hospodaření dosáhl 53,1 mld. Kč, tzn., že více než dvojnásobně překročil hodnotu prozatím nejvyššího přebytku vykázaného v předchozím roce (20,7 mld. Kč). Rozhodující část byla dosažena na úrovni rozpočtů obcí, které hospodařily s přebytkem 40,5 mld. Kč. Pro srovnání uvádíme vývoj salda hospodaření územních rozpočtů celkem od roku 2001.

Graf č. 2: Vývoj salda hospodaření územních rozpočtů v letech 2001–2016 (v mld. Kč)

Stav finančních prostředků na bankovních účtech² rozpočtového hospodaření krajů, obcí a DSO (bez příspěvkových organizací) dosáhl ke konci sledovaného roku **150,5 mld. Kč**, což bylo o 35,5 mld. Kč více nežli v roce předchozím. Vysoký nárůst byl vykázan jak na úrovni obcí a DSO (o 28,2 mld. Kč), tak na úrovni krajů (o 7,3 mld. Kč).

Tabulka č. 2: Stavy finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtů ÚSC a DSO bez příspěvkových organizací ke dni 31.12. (v mld. Kč)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ÚSC celkem	46,2	57,6	61,9	71,6	89,0	67,8	70,6	71,4	83,8	97,8	107,9	115,0	150,5
z toho:													
kraje	4,3	6,0	7,5	11,2	13,9	11,2	12,3	14,3	12,4	14,6	17,4	16,5	23,8
obce a DSO	41,9	51,6	54,4	60,4	75,1	56,6	58,3	57,1	71,4	83,2	90,5	98,5	126,7

Z dlouhodobého hlediska vykazují stavy finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtů krajů, obcí a DSO celkem rostoucí trend (výjimkou byl pouze rok 2009, kdy výrazný meziroční propad daňových příjmů rozpočtů územních samosprávných celků vedl k potřebě čerpat finanční prostředky ušetřené v minulých letech).

2. Příjmy a výdaje krajů

Celkové příjmy krajů činily 168,3 mld. Kč, proti předchozímu roku vzrostly o 7,5 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 99,8 %). Růst byl výsledkem příznivého vývoje vlastních příjmů krajů, objem přijatých transferů zůstal zhruba na úrovni předchozího roku.

Tabulka č. 3: Bilance příjmů a výdajů krajů (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2015	rozpočet 2016		skutečnost k 31.12.2016	% plnění rozp.	Index 2016/ 2015
		schválený	po všech změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	50 906,9	57 800,0	57 800,0	58 747,1	101,6	115,4
z toho:						
Daně z příjmů fyzických osob	12 864,8	14 100,0	14 100,0	14 603,2	103,6	113,5
Daně z příjmů právnických osob	12 968,1	13 200,0	13 200,0	14 624,5	110,8	112,8
Daň z přidané hodnoty	25 051,2	30 500,0	30 500,0	29 491,1	96,7	117,7
Daně a poplatky z vybr. činností	22,8			28,3		124,1
II. Nedaňové příjmy	4 969,8	4 900,0	4 900,0	4 185,0	85,4	84,2
III. Kapitálové příjmy	307,5	350,0	350,0	648,6	185,3	210,9
Vlastní příjmy	56 184,2	63 050,0	63 050,0	63 580,7	100,8	113,2
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	104 579,3	101 615,9	105 653,3	104 729,0	99,1	100,1
Příjmy celkem (po konsolidaci)	160 763,5	164 665,9	168 703,3	168 309,7	99,8	104,7
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	133 860,0	147 583,5	147 454,9	141 114,0	95,7	105,4
II. Kapitálové výdaje	27 299,2	15 942,5	20 108,5	14 477,8	72,0	53,0
Výdaje celkem (po konsolidaci)	161 159,2	163 526,0	167 563,4	155 591,8	92,9	96,5
Saldo příjmů a výdajů (po konsol.)	- 395,7	1 139,9	1 139,9	12 717,9	.	.

² Do roku 2015 byly do stavu finančních prostředků na bankovních účtech zahrnovány stavy na těchto účtech: Termínované vklady krátkodobé a dlouhodobé, Základní běžný účet ÚSC, Běžné účty fondů ÚSC. V souvislosti s novelou vyhlášky č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů regionálních rad regionů soudržnosti, která nabyla účinnosti od 1.1.2016, se do stavu finančních prostředků na bankovních účtech již nezahrnují termínované vklady (v uplynulých pěti letech se jejich výše vykázaná k 31.12. pohybovala v rozmezí 3,3 – 6,1 mld. Kč). Nově se však od 1.1.2016 do stavu finančních prostředků na bankovních účtech zahrnuje stav na účtu Pokladna (ke konci roku 2016 činil stav finančních prostředků na tomto účtu 23,1 mil. Kč).

Vlastní příjmy krajů dosáhly celkem **63,6 mld. Kč**, meziročně byly vyšší o 7,4 mld. Kč. V rámci vlastních příjmů byl nárůst zajištěn daňovými příjmy a z malé části i kapitálovými příjmy, naproti tomu nedaňové příjmy se meziročně mírně snížily. Objem transferů, které jsou rozhodujícím zdrojem financování rozpočtů krajů, dosáhl 104,7 mld. Kč, tj. pouze o 0,1 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Podíl transferů na celkových příjmech krajů se proto meziročně snížil o 2,9 procentního bodu, dosáhl 62,2 %, zatímco v předchozím roce činil 65,1 %.

Daňové příjmy krajů dosáhly celkem **58,7 mld. Kč**, meziročně byly vyšší o 7,8 mld. Kč, tj. o 15,4 %. Na růstu inkasa se podílel příznivý vývoj celostátních daňových příjmů a současně i změny rozpočtového určení daní znamenající navýšení podílu krajů na celkovém výnosu DPH s cílem posílit daňové příjmy krajů.

Podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní tvořily daňové příjmy krajů:

- a) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušný kraj
- b) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- d) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- e) podíl na 8,92 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti,
- f) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob.

Celkový výnos **daně z příjmů fyzických osob** činil 14,6 mld. Kč, proti předchozímu roku byl vyšší o 1,7 mld. Kč. V rámci této daně byl nárůst dosažen v části daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (o 1,5 mld. Kč), mírně vzrostlo také inkaso daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti (o 0,2 mld. Kč). Inkaso daně z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů zůstalo shodné jako v předchozím roce.

Daň z příjmů právnických osob byla zaúčtována ve výši 14,6 mld. Kč, proti předchozímu roku výnos daně vzrostl o 1,7 mld. Kč.

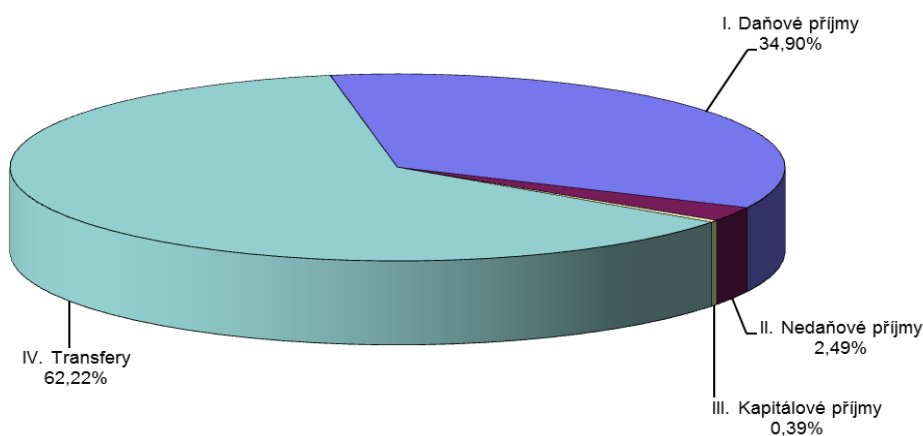
Výnos **daně z přidané hodnoty** dosáhl 29,5 mld. Kč, což znamená meziroční zvýšení o 4,4 mld. Kč, z toho dopad zvýšení procenta sdílení pro kraje na celostátním výnosu DPH činil zhruba 3,7 mld. Kč.

Daně a poplatky z vybraných činností a služeb tvoří vždy jen velmi malou část celkových daňových příjmů krajů (v řádu milionů Kč). Jejich objem dosáhl 28,3 mil. Kč, v roce předcházejícím to bylo 22,8 mil. Kč (rozhodující část představují správní poplatky).

Nedaňové příjmy krajů dosáhly v souhrnu **4,2 mld. Kč**, ve srovnání s předchozím rokem byly nižší o 0,8 mld. Kč. K poklesu příjmů došlo ve většině seskupení položek: přijaté splátky půjčených prostředků o 0,5 mld. Kč, přijaté sankční platby a vratky transferů o 0,1 mld. Kč a příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem o 0,2 mld. Kč. Na zhruba stejné úrovni jako v předchozím roce byly vykázány pouze příjmy z prodeje krátkodobého majetku a ostatní nedaňové příjmy.

Kapitálové příjmy krajů činily **0,6 mld. Kč**, proti předchozímu roku byly dvojnásobně vyšší.

Graf č. 3: Příjmy krajů podle druhového členění rozpočtové skladby za rok 2016 (po konsolidaci)

Transfery představují objemově nejvýznamnější zdroj financování krajských rozpočtů. Poskytovány jsou ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad. Do konsolidovaných přijatých transferů patří podle rozpočtové skladby také některé převody z vlastních fondů.

Celkový objem transferů přijatých do rozpočtů krajů dosáhl **104,7 mld. Kč**, tj. téměř shodné výše jako v roce předchozím (104,6 mld. Kč). Objem neinvestičních transferů se proti předchozímu roku zvýšil o 5,6 mld. Kč (dosáhl 96,6 mld. Kč), na druhé straně objem investičních transferů byl meziročně nižší o 5,4 mld. Kč (dosáhl 8,1 mld. Kč). Zde je však nutné uvést, že rok 2015 byl z pohledu čerpání investičních transferů mimořádný, jejich objem dosáhl 13,5 mld. Kč (vyšší čerpání investičních prostředků určených na financování společných programů ČR a EU v rámci končícího programového období 2007-2013). V předcházejících letech 2011-2014 se objem přijatých investičních transferů pohyboval v rozmezí 5,2 mld. Kč – 8,2 mld. Kč.

Ze státního rozpočtu jsou krajům poskytovány transfery z kapitoly VPS, které zahrnují příspěvek na výkon státní správy v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů a tzv. ostatní dotace z kapitoly VPS. Transfery z kapitoly VPS činí zhruba 1,2 % z celkového objemu transferů ze státního rozpočtu, rozhodující část je poskytována z ostatních kapitol státního rozpočtu.

Příspěvek na výkon státní správy v přenesené působnosti poskytovaný v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů (příloha č. 5 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2016) byl stanoven ve výši 1,1 mld. Kč. V objemu příspěvku byla zohledněna 1% valorizace, dále byl příspěvek navýšen zhruba o 18,0 mil. Kč v souvislosti s novelizací některých zákonů v oblasti životního prostředí (pro každý kraj částka 1,4 mil. Kč). Prostředky na výkon státní správy jsou krajům zasílány postupně v průběhu roku (měsíčně).

Ostatní dotace poskytované krajům z kapitoly VPS byly v rozpočtu na rok 2016 stanoveny v celkové výši 0,2 mld. Kč. Jednalo se výhradně o prostředky neinvestiční, které byly zahrnuty v ukazateli „Další prostředky pro územní samosprávné celky“. Byly určeny na tituly, které v etapě přípravy návrhu rozpočtu nelze rozpočtovat u konkrétních příjemců (prostředky na výdaje stanovené zvláštními zákony nebo dalšími právními předpisy, prostředky pro řešení aktuálních problémů územních samosprávných celků). Čerpání těchto prostředků bylo nižší, kraje přijaly účelové dotace v celkové výši 0,1 mld. Kč, z toho: na výdaje spojené s volbami

do Senátu a zastupitelstev krajů (21,8 mil. Kč), na náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy (20,1 mil. Kč), na činnosti v oblasti prevence vzniku, rozvoje a šíření TBC (25,6 mil. Kč), na náhradu výdajů spojených s likvidací léčiv (10,7 mil. Kč).

Nejvýznamnější zdroj příjmů krajů představují transfery a půjčky poskytované přímo z rozpočtu jednotlivých kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů. Ve sledovaném roce přijaly kraje z rozpočtů z rozpočtů ústředních orgánů státní správy a státních fondů (bez kapitol VPS, OSFA a prostředků z Národního fondu) finanční prostředky v celkové výši 98,8 mld. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 6,4 mld. Kč. Nárůst prostředků se promítá především v oblasti životního prostředí, v oblasti sociální a v oblasti vzdělávání.

Obdobně jako v minulých letech, přijaly kraje největší objem prostředků z rozpočtu **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy**, a to ve výši 82,0 mld. Kč (v roce 2015 to bylo 77,5 mld. Kč). Převážnou část dotací pokrývaly neinvestiční výdaje určené především na přímé náklady škol (platy, výdaje na učební pomůcky a školní potřeby, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, služby apod.). Další prostředky byly použity na zvýšení platů pracovníků regionálního školství a v rámci programů zaměřených na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání, do oblasti odborného a dalšího vzdělávání, na podporu asistentů pedagogů pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním, na podporu navýšení kapacit ve školských poradenských zařízeních apod.

Kraje obdržely z kapitoly **Ministerstva práce a sociálních věcí** finanční prostředky ve výši 10,1 mld. Kč (v předchozím roce 8,9 mld. Kč), které byly použity převážně na neinvestiční nedávkové transfery poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Další prostředky byly uvolněny v rámci operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, který je zaměřen na snížení nezaměstnanosti a zlepšení struktury pracovních míst a rovněž na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a na služby v oblasti sociální integrace.

Tabulka č. 4: Přehled o transferech a půjčkách přijatých krajskými úřady ze státního rozpočtu a ze státních fondů v roce 2016 (v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády ČR	5,3	5,3		
Ministerstvo zahraničních věcí	0,5	0,5		
Ministerstvo obrany	3,9	1,9	2,0	
Ministerstvo práce a sociálních věcí	10 050,5	9 806,6	243,9	
Ministerstvo vnitra	13,1	13,1		
Ministerstvo životního prostředí	1 800,1	68,2	1 731,9	
Ministerstvo pro místní rozvoj	1 058,5	40,6	1 017,9	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	108,8	3,5	104,5	0,8
Ministerstvo dopravy	2 555,0	2 555,0		
Ministerstvo zemědělství	21,6	7,9	13,7	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	81 982,2	81 974,9	7,3	
Ministerstvo kultury	36,7	31,1	5,6	
Ministerstvo zdravotnictví	499,6	90,6	409,0	
Národní fond	20,6	5,7	14,9	
Operace státních finančních aktiv	10,3		10,3	
VPS - transfery v rámci souhrnného dotačního vztahu	1 069,9	1 069,9		
VPS - ostatní transfery	102,4	102,4		
Státní fond životního prostředí	32,3	29,0	3,3	
Státní fond dopravní infrastruktury	588,9	406,7	182,2	
C e l k e m	99 960,2	96 212,9	3 746,5	0,8

Z rozpočtu kapitoly **Ministerstva dopravy** získaly kraje finanční prostředky v celkovém objemu 2,6 mld. Kč, tj. na srovnatelné úrovni oproti předchozímu roku. V rámci neinvestičních transferů směřovaly prostředky na příspěvek na ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní dráží dopravy.

Objem finančních prostředků ve výši 1,8 mld. Kč obdržely kraje z kapitoly **Ministerstva životního prostředí**, z toho převážnou část tvořily investiční transfery, které směřovaly na zlepšování kvality ovzduší, na podporu udržitelného využívání zdroje energie a na podporu zlepšování stavu přírody a krajiny.

Kraje rovněž k danému období obdržely finanční prostředky z kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** ve výši 1,1 mld. Kč, které byly uvolněny především v rámci Integrovaného operačního programu (IOP), který je zaměřený na řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj. Podpora směřuje na rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury v oblasti sociálních služeb, podporu cestovního ruchu, kulturního dědictví apod.

Z kapitoly **Ministerstva zdravotnictví** získaly kraje transfery ve výši 0,5 mld. Kč, které byly použity na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví a na vybavení speciální přístrojové techniky pro zdravotnické záchranné služby.

Ze **Státního fondu dopravní infrastruktury** přijaly kraje do svých rozpočtů 0,6 mld. Kč, převážnou část z toho tvořily neinvestiční prostředky. Obdobně jako v předchozím roce byly ze SFDI uvolněny prostředky na opravy silnic II. a III. tříd ve vlastnictví krajů. Celková částka určená na tyto účely činila 3,0 mld. Kč a mezi jednotlivé kraje byla rozdělena na základě procentuálního podílu délky předmětné silniční sítě připadající na příslušný kraj. V návaznosti na rozhodnutí krajů pak byly tyto prostředky poskytnuty jimi zřízeným organizacím správy a údržby silnic, a to buď přímo, nebo prostřednictvím rozpočtů krajů. Převod prostředků přímo organizacím správy a údržby silnic zvolila většina krajů, a takto bylo rozděleno celkem 2,4 mld. Kč (tyto finanční prostředky se nepromítají ve finančních výkazech krajů). Převod prostřednictvím rozpočtů krajů si zvolily 3 kraje, kterým bylo poskytnuto celkem 0,6 mld. Kč (tato částka je promítnuta ve finančních výkazech krajů jako přijaté transfery).

Z rozpočtů regionálních rad přijaly kraje transfery v celkovém objemu **4,4 mld. Kč**, což bylo o 5,9 mld. Kč méně nežli v předchozím roce (jednalo se především o transfery investičního charakteru).

Celkové výdaje krajů dosáhly **155,6 mld. Kč** (plnění rozpočtu 92,9 %), proti předchozímu roku byly nižší o 5,6 mld. Kč. Příčinou byl výrazný pokles v části kapitálových výdajů, jejich objem byl zhruba o polovinu nižší nežli v předchozím roce. V části běžných výdajů dále pokračoval rostoucí trend.

Běžné výdaje krajů činily **141,1 mld. Kč**, což znamená meziroční zvýšení o 7,2 mld. Kč. Nárůst výdajů byl koncentrován především v části transferů poskytovaných z rozpočtů krajů.

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím, které tvoří objemově nejvýznamnější položku výdajů krajů, činily 105,1 mld. Kč, tj. meziročně o 6,4 mld. Kč více. Jedná se především o příspěvkové organizace v oblasti školství (rozhodující část představují převody prostředků na přímé náklady na vzdělávání), dále organizace v oblasti sociální péče, kultury a zdravotnictví. Příspěvky a transfery organizacím, kterých jsou kraje zřizovateli, činily 52,2 mld. Kč, cizím příspěvkovým organizacím bylo poskytnuto 52,8 mld. Kč.

Zvýšení objemu výdajů bylo dále vykázáno v části neinvestičních transferů neziskovým a podobným organizacím, dosáhly 6,0 mld. Kč, tj. o 0,8 mld. Kč více nežli v předchozím

roce. Nárůst se týkal především organizací působících v oblasti sociálních služeb (o 0,6 mld. Kč) a dále organizací působících v oblasti tělovýchovy a zájmové činnosti (o 0,2 mld. Kč).

Objem transferů určených podnikatelským subjektům činil 4,0 mld. Kč a meziročně byl o 0,2 mld. Kč vyšší.

Neinvestiční transfery poskytovaly kraje ze svých rozpočtů také přímo ostatním rozpočtům územní úrovně. Jejich celková výše dosáhla stejně jako v předchozím roce 2,8 mld. Kč. Jedná se především o transfery obcím a DSO (například dotace v rámci programu obnovy venkova, na podporu aktivit v oblasti životního prostředí, podporu prevence sociálně patologických jevů, podporu v oblasti kultury, sportu a tělovýchovy, na obnovu kulturních památek, podporu v sociální oblasti a zdravotnictví, příspěvky Sborům dobrovolných hasičů apod.)

Tabulka č. 5: Výdaje krajů v letech 2014-2016 po konsolidaci (v mil. Kč)

	2014 skutečnost	2015 skutečnost	2016 skutečnost	Index	
				2015/ 2014	2016/ 2015
I. Běžné výdaje	125 398,4	133 860,0	141 114,0	106,7	105,4
z toho					
Platy a ostatní platby za provedenou práci	2 663,2	2 756,0	2 903,3	103,5	105,3
Nákup materiálu	340,1	540,9	282,8	159,0	52,3
Nákup vody, paliv a energie	273,8	121,7	115,7	44,4	95,1
Nákup služeb	2 907,9	2 645,6	2 299,7	91,0	86,9
Ostatní nákupy	1 184,6	1 685,7	1 785,9	142,3	105,9
Výdaje na dopravní obslužnost	13 653,0	12 664,9	12 955,3	92,8	102,3
Neinvestiční transfery podnik. subjektům	3 933,4	3 840,6	4 050,4	97,6	105,5
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	2 265,8	5 110,2	5 962,8	225,5	116,7
Neinvestiční transfery přísp. a podob. org.	94 065,0	98 759,7	105 143,3	105,0	106,5
z toho: zřízeným příspěvk. organizacím	47 236,1	49 774,2	52 206,9	105,4	104,9
cizím příspěvkovým organizacím	46 595,8	48 866,4	52 801,5	104,9	108,1
II. Kapitálové výdaje	18 489,5	27 299,2	14 477,8	147,6	53,0
z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	10 067,1	16 507,2	4 524,5	164,0	27,4
Investiční transfery podnikatel. subjektům	584,8	482,2	491,4	82,5	101,9
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	84,9	146,7	219,5	172,8	149,6
Investiční transfery příspěvk. organizacím	5 100,4	6 845,8	5 190,9	134,2	75,8
Výdaje celkem	143 887,9	161 159,2	155 591,8	112,0	96,5

Výdaje krajů na dopravní obslužnost činily 13,0 mld. Kč, proti předchozímu roku byly vyšší o 0,3 mld. Kč. Tyto výdaje představují finanční kompenzaci dopravcům podle smluv o veřejných službách v přepravě cestujících uzavíraných podle zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů.

Výdaje na dopravní územní obslužnost vykázané za roky 2015 a 2016 jsou nižší nežli v roce 2014. Důvodem není faktické snížení objemu výdajů, ale organizační a metodická změna jednoho z krajů, který pro zajišťování činností souvisejících s dopravní obslužností nově zřídil samostatnou příspěvkovou organizaci a od roku 2015 vykazoval výdaje na dopravní územní obslužnost v části transferů příspěvkovým organizacím. S cílem zajistit jednotnost vykazování byl v rámci novely vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě (s účinností od 1.1.2017) zřízen nový paragraf 2292 - Dopravní obslužnost, na kterém vedle přímých výdajů krajů a obcí na územní dopravní obslužnost budou uvedeny i převody peněžních prostředků na tento účel určených příspěvkovým organizacím.

Ve výdajích, které mají úzkou souvislost se zajišťováním běžného provozu krajů, byl nárůst vykázan pouze na položce platy a ostatní platby za provedenou práci a položce ostatní nákupy

(shodně o 0,1 mld. Kč). Výdaje na nákup materiálu se snížily o 0,3 mld. Kč a výdaje na nákup služeb rovněž o 0,3 mld. Kč (v případě výdajů na nákup služeb se jedná o dlouhodobější trend projevující se od roku 2012). Výdaje na nákup vody, paliv a energie zůstaly na stejné úrovni jako v předchozím roce.

Kapitálové výdaje činily 14,8 mld. Kč, meziročně byly nižší o 12,8 mld. Kč. Jedná se o nejnižší objem kapitálových výdajů za posledních deset let. Výrazný meziroční pokles je dán také tím, že v předchozím roce 2015 byl naopak dosažen nejvyšší objem kapitálových výdajů v dosavadní historii krajů (27,3 mld. Kč).

Pokles výdajů byl koncentrován v objemově nejvýznamnější skupině kapitálových výdajů, kterou jsou investiční nákupy a související výdaje. Výdaje zde dosáhly 4,5 mld. Kč, což představuje zhruba čtvrtinu úrovně předchozího roku (16,5 mld. Kč). K poklesu výdajů došlo také v části transferů poskytovaných příspěvkovým a podobným organizacím (o 1,7 mld. Kč). Naproti tomu se značně zvýšil objem investičních transferů nepodnikajícím fyzickým osobám (dosáhl 1,3 mld. Kč, zatímco v předchozím roce to bylo 0,1 mld. Kč), nárůst souvisí s poskytováním dotací na výměnu kotlů (zvýšení výdajů je koncentrováno na paragrafu 3713 – Změny technologií vytápění).

Růst kapitálových výdajů byl dále vykázan i v části investičních transferů, které kraje poskytují přímo do rozpočtů obcí a DSO. Jejich objem dosáhl 1,8 mld. Kč, tj. o 0,5 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Tyto prostředky směřovaly především na podporu rozvoje obcí, na výstavbu a obnovu dopravní infrastruktury, na výstavbu a obnovu vodohospodářské infrastruktury a na protipovodňová opatření, na ochranu životního prostředí a ochranu lesů, dále na rozvoj aktivit volného času a sportu, na podporu cestovního ruchu, na řešení havarijních stavů po povodních a živelných pohromách apod.

Z hlediska odvětvového členění kapitálových výdajů vynakládají kraje dlouhodobě největší objemy prostředků do oblastí dopravy, vzdělávání a školských služeb, zdravotnictví a sociálních služeb. V těchto odvětvích se proto také propad kapitálových výdajů v roce 2016 projevil výrazněji. Výdaje do odvětví dopravy činily 4,7 mld. Kč, což bylo meziročně o 8,0 mld. Kč méně. Výdaje do vzdělávání a školských služeb dosáhly 2,0 mld. Kč (meziročně o 1,7 mld. Kč méně), výdaje do zdravotnictví 3,0 mld. Kč (meziročně o 0,8 mld. Kč méně) a výdaje od odvětví sociálních služeb 0,6 mld. Kč (meziročně o 1,3 mld. Kč méně).

Za významnější lze považovat také meziroční pokles výdajů do odvětví požární ochrana a integrovaný záchranný systém. Výdaje dosáhly 0,3 mld. Kč, což bylo o 0,9 mld. Kč méně nežli v roce 2015, kdy naopak došlo k značnému zvýšení těchto výdajů proti letům předchozím (průměr za období 2010-2014 činil 0,2 mld. Kč).

Hospodaření krajů skončilo s přebytkem ve výši 12,7 mld. Kč, v rozpočtu byl predikován přebytek 1,1 mld. Kč. Kladné saldo hospodaření vykázaly všechny kraje, jeho výše se u jednotlivých krajů pohybovala v rozmezí 0,1 – 2,6 mld. Kč. Vysoce přebytkové hospodaření ovlivnilo i potřebu čerpání cizích návratných zdrojů. Kraje nově přijaly dlouhodobé úvěry a půjčky v souhrnné výši pouze 0,1 mld. Kč, což výrazně kontrastuje s výsledky předchozích let (pro srovnání: v letech 2009-2015 činila průměrná roční výše úvěrů a půjček přijatých kraji 5,9 mld. Kč). Kraje současně uhradily splátky svých dlouhodobých závazků ve výši 5,0 mld. Kč, což se promítlo v poklesu zadluženosti (viz dále).

Příspěvkové organizace zřizované kraji

Ke konci roku 2016 vykonávalo činnost celkem 1898 příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem byly kraje. Počet příspěvkových organizací se meziročně snížil o 19 organizací. Trend meziročního poklesu počtu příspěvkových organizací je dlouhodobější, proti roku 2008, kdy bylo evidováno celkem 2 241 příspěvkových organizací zřízených kraji, je nyní

jejich počet o 343 organizací nižší (k poklesu počtu příspěvkových organizací dochází především v oblasti sekundárního vzdělávání).

Z celkového počtu příspěvkových organizací jich 1 856 (tj. zhruba 97,8 %) vykázalo účetní zisk nebo vyrovnané hospodaření.

Příspěvkové organizace jsou zřizovány pro činnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Tyto organizace hospodaří s finančními prostředky získanými vlastní činností a s prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele, dále s prostředky svých fondů, s peněžitými dary od fyzických a právnických osob, včetně prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu a ze zahraničí.

Z hlediska odvětvové struktury převažují organizace působící v oblasti vzdělávání, tvoří 66,6 % z celkového počtu příspěvkových organizací zřizovaných krajem (gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště, speciální střední školy, konzervatoře a sportovní školy, speciální předškolní zařízení a speciální základní školy, základní umělecké školy, zařízení výchovného poradenství, ostatní zařízení související s výchovou mládeže a domovy mládeže). Významným odvětvím je dále oblast sociálních věcí, kde působilo 21,6 % z celkového počtu organizací (domovy pro seniory, ústavy péče pro mládež, sociální poradenství, ostatní sociální péče a pomoc rodině). V oblasti kulturních služeb provozovalo činnost zhruba 6,5 % organizací (divadelní, hudební a knihovnická činnost, muzea, galerie) a v odvětví zdravotnictví 3,4 % organizací (nemocnice, odborné léčebné ústavy, lázeňské léčebny, zdravotnická záchranná služba).

3. Příjmy a výdaje obcí a DSO

Celkové příjmy obcí a DSO (dále jen „obcí“) dosáhly **282,0 mld. Kč**, meziročně klesly o 5,7 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 101,5 %). V předchozích třech letech byl vždy vykazován meziroční růst příjmů obecních rozpočtů (ročně v průměru o 13,7 mld. Kč).

Tabulka č. 6: Bilance příjmů a výdajů obcí a DSO (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2015	rozpočet 2016		skutečnost k 31.12.2016	% plnění rozp.	Index 2016/ 2015
		schválený	po všech změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	175 393,7	184 720,5	184 720,5	190 750,6	103,3	108,8
z toho:						
Daně z příjmů fyzických osob	38 924,1	42 400,0	42 400,0	44 780,5	105,6	115,0
Daně z příjmů právnických osob	41 200,0	41 800,0	41 800,0	45 762,2	109,5	111,1
Daň z přidané hodnoty	68 760,7	74 400,0	74 400,0	72 522,5	97,5	105,5
Daně a poplatky z vybr. činností	16 174,7	15 820,5	15 820,5	17 098,7	108,1	105,7
Daň z věcí nemovitých	10 333,8	10 300,0	10 300,0	10 585,7	102,8	102,4
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	31 640,4	30 069,0	30 069,0	31 363,3	104,3	99,1
III. Kapitálové příjmy	5 477,3	5 483,3	5 483,3	7 877,5	143,7	143,8
Vlastní příjmy	212 511,4	220 272,8	220 272,8	229 991,4	104,4	108,2
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	75 171,2	46 788,0	57 559,7	52 039,3	90,4	69,2
Příjmy celkem (po konsolidaci)	287 692,3	267 060,8	277 832,5	282 030,7	101,5	98,0
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	180 998,8	187 337,3	191 155,4	188 983,2	98,9	104,4
II. Kapitálové výdaje	85 203,6	69 047,9	76 001,5	52 517,7	69,1	61,5
Výdaje celkem (po konsolidaci)	266 202,4	256 385,2	267 156,9	241 500,9	90,4	90,7
Saldo příjmů a výdajů (po konsol)	21 489,9	10 675,6	10 675,6	40 529,8	.	188,6

Pokles celkových příjmů byl způsoben vývojem v části přijatých transferů, proti předchozímu roku byl jejich objem zhruba o třetinu nižší. Nárůst vlastních příjmů, přestože byl nejvyšší za posledních pět let, tento „propad“ nevyrovnal. Růst objemu vlastních příjmů při současném poklesu objemu přijatých transferů znamenal snížení podílu transferů na celkových příjmech obcí (z 26,1 % v roce 2015 na 18,4 %, tj. o 7,7 procentního bodu).

Vlastní příjmy obcí dosáhly **230,0 mld. Kč**, meziročně byly vyšší o 17,5 mld. Kč. Rozhodující část nárůstu představovalo zvýšení inkasa daňových příjmů. V rámci vlastních příjmů byl dále vykázán také nárůst kapitálových příjmů, naproti tomu objem nedaňových příjmů se meziročně snížil.

Daňové příjmy, které tvoří nejvýznamnější zdroj rozpočtových příjmů obcí, dosáhly 190,8 mld. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem se jejich objem zvýšil o 15,4 mld. Kč. Pro rok 2016 nebyly přijaty žádné nové legislativní změny, které by měnily daňové příjmy obcí (změny v rozpočtovém určení daní ve vztahu k obcím, které byly přijaty zákonem č. 391/2015 Sb., budou účinné až od 1.1.2017).

Podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní tvoří daňové příjmy rozpočtů obcí:

- a) výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází,
- b) podíl na 20,83 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- d) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- e) podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti
- f) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob
- g) 30 % z výnosu daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, které mají na území obce bydliště
- h) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- i) podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (rozdělení na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci).

Celkový výnos **daně z příjmu fyzických osob** dosáhl **44,8 mld. Kč**, proti předchozímu roku to bylo o 5,9 mld. Kč více. Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, která tvoří objemově nejvýznamnější část, dosáhla 37,2 mld. Kč, což znamená meziroční růst o 5,1 mld. Kč. K nárůstu přispělo vedle příznivého ekonomického vývoje i v úvodu zmíněné ukončení korekce podílu obcí na dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, která byla stanovena v souvislosti s opatřeními daňového balíčku pro roky 2013 – 2015, podíl obcí na dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti se vrátil na původní úroveň 23,58 % (v letech 2013 – 2015 činil 22,87 %). Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů (zahrnuje daně z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů, případně i daně z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby) byla zaúčtována ve výši 3,8 mld. Kč (nárůst o 0,1 mld. Kč). Výnos daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti dosáhl 3,8 mld. Kč (nárůst o 0,6 mld. Kč).

Daň z příjmů právnických osob byla vykázána v celkové výši **45,8 mld. Kč**. Ve srovnání s předchozím rokem vzrostla o 4,6 mld. Kč. Daň z příjmů právnických osob (zahrnuje daň ze zisku a kapitálových výnosů) dosáhla 39,6 mld. Kč, což bylo o 4,8 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Daň z příjmů právnických osob za obce dosáhla 6,2 mld. Kč, ve srovnání s loňským pololetím byla mírně nižší (o 0,2 mld. Kč). Jedná se o daň, kdy poplatníkem je obec (různé podnikatelské aktivity). Obec výdaj k zaplacení této daně neprovádí a neinkasuje tak její příjem, ale jen si částku odpovídající této dani ponechává na svém bankovním účtu.

Inkaso **daně z přidané hodnoty**, která je objemově nejvýznamnějším daňovým příjmem obecních rozpočtů, činilo **72,5 mld. Kč**, což bylo o 3,8 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Výnos daně z přidané hodnoty tvořil čtvrtinu celkových příjmů obecních rozpočtů (25,7 %).

Do daňových příjmů obcí se dále zahrnují **daně a poplatky z vybraných činností a služeb**. V souhrnu dosáhly **17,1 mld. Kč**, což je proti předchozímu roku o 0,9 mld. Kč více. K nárůstu příjmů došlo ve všech základních skupinách položek.

Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí dosáhly 2,9 mld. Kč (meziročně o 0,2 mld. Kč více). Jejich největší část tvoří poplatky za uložení odpadů (1,5 mld. Kč) a dále poplatky za komunální odpad (1,2 mld. Kč), které obce vybírají podle obecně závazné vyhlášky vydané podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech.

Místní poplatky z vybraných činností a služeb dosáhly celkem 5,2 mld. Kč (zvýšení o 0,1 mld. Kč). Největší část tvoří poplatky za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, které obec vybírá podle § 10 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích (3,6 mld. Kč). Dále do skupiny patří například poplatky za užívání veřejného prostranství (0,6 mld. Kč), poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt (0,3 mld. Kč), poplatky ze psů (0,3 mld. Kč).

Příjmy ve skupině **ostatní odvody z vybraných činností a služeb** dosáhly 6,2 mld. Kč (meziročně o 0,6 mld. Kč více). Největší část tvořily odvody z výherních hracích přístrojů, jejichž celková výše dosáhla 5,2 mld. Kč (meziročně o 0,4 mld. Kč více). Příjem z odvodů z loterií činil 0,9 mld. Kč (o 0,2 mld. Kč více). Do skupiny patří také příjmy obcí za zkoušky z odborné způsobilosti od žadatelů o řídičské oprávnění, jejich výše se dlouhodobě pohybuje na úrovni 0,1 mld. Kč.

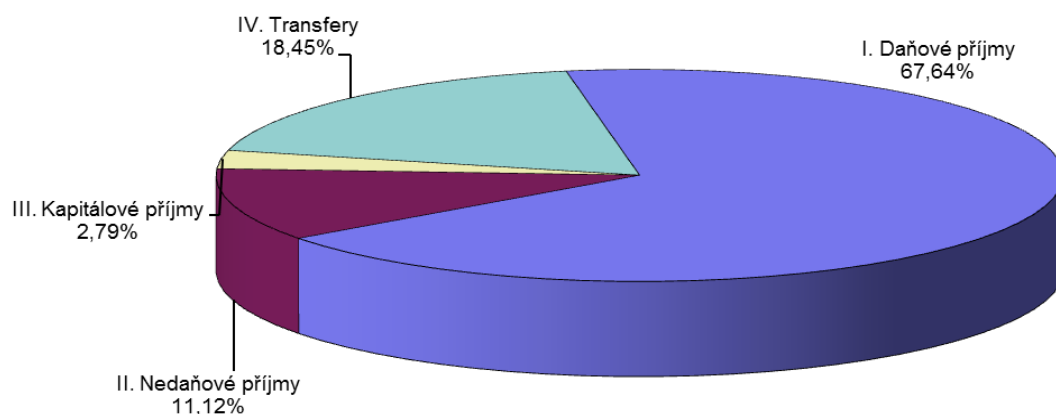
Příjem obcí ze **správních poplatků**, které jsou stanovené zákonem o správních poplatcích za správní úkony a správní řízení, dosáhl 2,8 mld. Kč, ve srovnání s předchozím rokem byl vyšší o 0,1 mld. Kč. Jedná se o poplatky stanovené zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, který upravuje inkaso poplatků za správní úkony a správní řízení, jejichž výsledkem jsou vydaná povolení, rozhodnutí apod. upravená zvláštními zákony.

Výnos **daně z nemovitých věcí**, která je výlučným příjmem obecních rozpočtů, dosáhl **10,6 mld. Kč**, tj. o 0,3 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Obce mohou významněji ovlivnit výši příjmu z této daně, neboť mají možnost stanovit obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovitosti na území celé obce jeden místní koeficient modifikující výslednou daň (ve výši 2, 3, 4 nebo 5). Tímto koeficientem se vynásobí daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a za byty, popřípadě jejich soubory, s výjimkou některých zemědělských pozemků. Pro rok 2016 navýšilo místní koeficient celkem 562 obcí (bez městských obvodů), v loňském roce to bylo 518. Převážná většina obcí (85 %) má stanovený koeficient ve výši 2.

Nedaňové příjmy byly zaúčtovány ve výši **31,4 mld. Kč**, proti předchozímu roku byly nižší o 0,2 mld. Kč. Vývoj jednotlivých částí nedaňových příjmů byl odlišný. Nárůst byl vykázán především v objemově nejvýznamnějších skupinách, kterými jsou příjmy z pronájmu majetku (dosáhly 12,1 mld. Kč, meziročně o 0,5 mld. Kč více) a příjmy z vlastní činnosti,

tj. poskytování služeb a výrobků a příjmy z prodeje zboží již zakoupeného za účelem prodeje (dosáhly 8,8 mld. Kč, meziročně o 0,4 mld. Kč více). Naproti tomu k poklesu došlo na položkách: přijaté sankční platby (o 0,6 mld. Kč), splátky půjček (o 0,3 mld. Kč), výnosy z finančního majetku (o 0,2 mld. Kč) a příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy (o 0,2 mld. Kč).

Graf č. 4: Příjmy obcí a DSO podle druhového členění rozpočtové skladby za rok 2016 (po konsolidaci)

Kapitálové příjmy dosáhly **7,9 mld. Kč** a proti loňskému roku byly vyšší o 2,4 mld. Kč. Meziroční nárůst byl relativně vysoký a současně znamenal změnu proti dosavadnímu dlouhodobějšímu trendu poklesu inkasa kapitálových příjmů obcí. Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, které tvoří rozhodující část kapitálových příjmů, byly vykázány ve výši 7,1 mld. Kč, což je meziročně o 2,3 mld. Kč více (z toho příjmy z prodeje pozemků vzrostly o 0,9 mld. Kč, příjmy z prodeje nemovitostí o 1,3 mld. Kč).

Druhým nejvýznamnějším zdrojem rozpočtů obcí jsou **transfery**, které jsou poskytovány ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a z rozpočtů regionálních rad. Mezi konsolidované přijaté transfery patří také některé převody z vlastních fondů obcí. Celkový objem přijatých transferů činil **52,0 mld. Kč**, proti předchozímu roku to bylo o 23,1 mld. Kč méně. Ke snížení došlo v obou částech transferů, rozhodující vliv však měl pokles investičních transferů, jejichž objem byl o více než polovinu nižší nežli v roce 2015.

Největší část tvořily transfery ze státního rozpočtu (včetně prostředků Národního fondu), jejichž výše činila 34,6 mld. Kč (v předchozím roce 49,9 mld. Kč). Ze státních fondů získaly obce 1,2 mld. Kč, z rozpočtů krajů 4,7 mld. Kč a z rozpočtů regionálních rad 3,5 mld. Kč. Z vlastních fondů hospodářské (podnikatelské) činnosti si obce do svých rozpočtů převedly 7,0 mld. Kč, zbývající část dále tvořily převody z rozpočtů obcí do rozpočtů DSO, případně jiným obcím a transfery ze zahraničí.

Transfery ze státního rozpočtu zahrnují dotace z kapitoly VPS poskytované v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtu hl. m. Prahy (přílohy č. 6 a 7 k zákonu o státním rozpočtu), dále tzv. ostatní dotace z kapitoly VPS a dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu.

V podobě finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí a k rozpočtu hl. m. Prahy nedošlo proti předchozímu roku ke změnám, jejich obsahem nadále zůstává pouze příspěvek

na výkon státní správy a dotace na vybraná zdravotnická zařízení (finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtu hl. m. Prahy zahrnuje pouze příspěvek na výkon státní správy).

Příspěvek na výkon státní správy je určen na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy dle § 62 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Pro rok 2016 zůstala zachována pro všechny kategorie obcí tzv. „kumulovaná“ konstrukce příspěvku, tj. příspěvek představuje součet dílčích částek vypočtených pro jednotlivé správní působnosti. Celkový objem příspěvku byl valorizován o 1 %. V příspěvku byl současně zapracován finanční dopad zákona č. 41/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu a zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí, která se promítla ve změnách kompetencí mezi obcemi s rozšířenou působností a pověřenými obecními úřady. Dále byl v příspěvku zohledněn finanční dopad zákona č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů, který stanovil, že přenesenou působnost pro nově vzniklé obce bude do 30.6.2016 vykonávat pověřený obecní úřad, do jehož správního obvodu nově vzniklá obec patří.

Dotace na vybraná zdravotnická zařízení je určena pro dětské domovy do tří let věku zřizované obcemi podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, které nejsou napojeny na soustavu zdravotních pojišťoven.

Celkový objem finančních prostředků poskytovaných v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu k rozpočtu hl. m. Prahy byl ve státním rozpočtu stanoven ve výši 8,3 mld. Kč (z toho pro obce 7,5 mld. Kč a hl. m. Prahu 0,8 mld. Kč). Jedná se v zásadě o finanční prostředky určené na výkon státní správy, neboť dotace na vybraná zdravotnická zařízení tvoří jen zlomek z objemu prostředků poskytovaných v rámci finančních vztahů, (v rozpočtu byla stanovena celková výše dotace 21,7 mil. Kč, z toho na jedno místo 93 068 Kč; příjemcem dotace jsou pouze čtyři města: Plzeň, Liberec, Brno a Ostrava). Prostředky poskytované v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí a rozpočtu hl. m. Prahy jsou převáděny v měsíčních splátkách.

Mimo finanční vztahy byly v kapitole VPS rozpočtovány pro obce a hl. m. Prahu finanční prostředky v celkové výši 1,6 mld. Kč. Větší část (1,1 mld. Kč) tvořily investiční dotace zahrnuté v ukazateli „Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem“. Převážná část prostředků byla vyčleněna v programu - Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního školství, jehož cílem je navýšit kapacity základních devítiletých škol v působnosti a v majetku obcí. Další prostředky byly zahrnuty v programu – Akce financované z rozhodnutí Poslanecké sněmovny Parlamentu a Vlády ČR. Neinvestiční prostředky (0,5 mld. Kč) byly zahrnuty v ukazatelích Prostředky pro řešení aktuálních problémů územních samosprávných celků a Výdaje stanovené zvláštními zákony nebo dalšími právními předpisy.

Čerpání výše uvedených dotací bylo proti předpokladům rozpočtu mírně nižší. Objem přijatých investičních dotací dosáhl 0,8 mld. Kč (745,9 mil. Kč na realizaci akcí v rámci programu Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního školství a 55,2 mil. Kč na akce financované z rozhodnutí Poslanecké sněmovny Parlamentu a vlády ČR). Objem přijatých neinvestičních dotací činil 0,4 mld. Kč, přičemž rozhodující část tvořily účelové neinvestiční dotace na výdaje spojené se společnými volbami do Senátu a zastupitelstev krajů (350,0 mil. Kč), dále dotace na financování provozu a udržování funkčnosti ochranných systémů podzemních dopravních staveb na území hl. m. Prahy (45,0 mil. Kč) a dotace pro základní školy a mateřské školy zřizované DSO (10,7 mil. Kč).

Největší část transferů přijímají obce přímo **z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů**. V průběhu roku 2016 byly z rozpočtů ostatních ústředních orgánů státní správy a státních fondů (bez kapitoly VPS a prostředků z Národního fondu) převedeny do rozpočtu obcí transfery v celkové výši 26,1 mld. Kč, což představuje proti roku 2015 pokles o 17,7 mld. Kč. Snížení prostředků se promítlo především v oblasti ochrany životního prostředí, která v předchozích letech byla značně posílena především o programy spolufinancované z Evropské unie.

Tabulka č. 7: Přehled o transferech a půjčkách přijatých obcemi ze státního rozpočtu a ze státních fondů v roce 2016 (v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády České republiky	9,2	9,2		
Ministerstvo zahraničních věcí	0,5	0,5		
Ministerstvo obrany	3,9	2,5	1,4	
Ministerstvo práce a sociálních věcí	4 469,4	4 415,8	53,6	
Ministerstvo vnitra	388,2	133,5	254,7	
Ministerstvo životního prostředí	1 480,3	109,7	1 370,6	
Ministerstvo pro místní rozvoj	2 483,3	497,9	1 985,4	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	107,4	13,6	93,8	
Ministerstvo dopravy	1 296,0	216,2	1 079,8	
Ministerstvo zemědělství	2 303,1	358,1	1 945,0	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	11 909,0	11 370,1	538,9	
Ministerstvo kultury	409,1	401,5	7,6	
Ministerstvo zdravotnictví	58,9	20,2	38,7	
Národní fond	78,7	29,0	49,7	
VPS - transfery v rámci souhrn. dotačního vztahu	8 350,4	8 350,4		
VPS - ostatní transfery	1 252,7	441,0	801,1	10,6
Státní zemědělský intervenční fond	1,8	1,3	0,5	
Státní fond životního prostředí	161,0	45,3	98,9	16,8
Státní fond dopravní infrastruktury	992,3	196,9	795,4	
Státní fond rozvoje bydlení	12,8	12,7	0,1	
Státní fond kinematografie	2,7		2,7	
Státní fond kultury	0,2	0,2		
C e l k e m	35 770,9	26 625,6	9 117,9	27,4

Obce získaly z kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** transfery ve výši 11,9 mld. Kč, tj. na srovnatelné úrovni předchozího roku. Značný objem těchto účelových prostředků představují přímé náklady na vzdělávání a dotace na soukromé školy. Neinvestiční prostředky byly použity rovněž na zvýšení platů pracovníků regionálního školství. Obdobně jako v minulém roce další prostředky směřovaly například na podporu odborného vzdělávání a na podporu asistentů pedagogů pro děti a žáky se sociálním znevýhodněním. Investiční prostředky byly použity na obnovu materiálně technické základny sportu.

Z rozpočtu **Ministerstva práce a sociálních věcí** přijaly obce transfery ve výši 4,5 mld. Kč, z toho neinvestiční prostředky činily 4,4 mld. Kč. Značnou část z celkového objemu představují především transfery na výkon činnosti obcí s rozšířenou působností v oblasti sociálně-právní ochrany dětí a na neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Další prostředky byly obcím uvolněny na výkon pěstounské péče, na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, na aktivní politiku zaměstnanosti a na financování společných programů EU a ČR zaměřených na zlepšení struktury pracovních míst a snížení nezaměstnanosti.

Obce obdržely z kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** účelové prostředky ve výši 2,5 mld. Kč, tj. o 0,9 mld. Kč méně oproti předchozímu roku. Transfery byly použity v rámci Integrovaného operačního programu se zaměřením na zkvalitnění služeb veřejné správy s využitím informačních a komunikačních technologií v obcích. Značná část prostředků byla rovněž uvolněna pro hlavní město Praha prostřednictvím operačního programu Praha Konkurenceschopnost (podpora projektů v oblasti veřejné dopravy, informačních a komunikačních technologií, zlepšování životního prostředí apod.). Transfery byly rovněž poskytnuty na obnovu majetku po živelních pohromách v roce 2015, na podporu regenerace panelových sídlišť, na podporu výstavby podporovaných bytů, na podporu obnovy a rozvoje venkova apod.

Finanční prostředky, které obce přijaly z kapitoly **Ministerstva zemědělství**, činily 2,3 mld. Kč a proti předchozímu roku představují zvýšení o 1,2 mld. Kč. Část transferů směřovala do oblasti investic na podporu výstavby a technického zhodnocení vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Neinvestiční přijaté prostředky byly určeny pro obce na hospodaření v lesích a na obnovu lesních porostů.

V průběhu roku 2016 obdržely obce z kapitoly **Ministerstva životního prostředí** finanční prostředky ve výši 1,5 mld. Kč. Oproti předchozímu roku se jednalo o snížení v celkovém objemu 17,5 mld. Kč. Převážnou část tvořily investiční transfery realizované v rámci vodohospodářských projektů, které byly zaměřené na výstavbu a technickou obnovu kanalizací, čističek odpadních vod, revitalizaci vodních nádrží a rovněž obnovu ekologické stability krajiny. Další prostředky byly použity na podporu udržitelného využívání zdroje energie, dále na podporu zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, snižování rizika povodní, zlepšování kvality ovzduší apod.

Z kapitoly **Ministerstva dopravy** obdržely obce finanční prostředky ve výši 1,3 mld. Kč, z toho investiční transfery byly uvolněny do systému řízení a regulace městského silničního provozu v hl. m. Praze a na pořízení a technické zhodnocení silniční sítě ve správě obcí. Neinvestiční prostředky byly použity na příspěvek za ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy.

Z rozpočtu **Ministerstva kultury** přijaly obce transfery ve výši 0,4 mld. Kč, zejména na Program regenerace městských památkových rezervací, na podporu profesionálních divadel, stálých profesionálních symfonických orchestrů, na zajištění veřejných informačních služeb knihoven apod. V rámci stanovených programů byly z kapitoly **Ministerstva vnitra** uvolněny transfery, které obce přijaly ve výši 0,4 mld. Kč. Finanční prostředky byly použity např. na podporu prevence kriminality a na pořízení a obnovu majetku jednotek požární ochrany obyvatelstva.

Ve sledovaném období byly ze státních fondů poskytnuty transfery a půjčky, které představují pro obce rovněž značný zdroj příjmů. Ze **Státního fondu životního prostředí** přijaly obce finanční prostředky ve výši 0,2 mld. Kč, které směřovaly obdobně jako v předcházejících letech k ochraně vod, k ochraně přírody ve volné krajině a chráněných územích, dále byla podpořena opatření na zlepšení stavu ovzduší i půdy. Ze **Státního fondu dopravní infrastruktury** získaly obce převážně investiční prostředky ve výši 1,0 mld. Kč na financování dopravní infrastruktury ve své působnosti.

Z rozpočtů regionálních rad přijaly obce transfery ve výši **3,5 mld. Kč** (meziočně o 3,8 mld. Kč méně). Rozhodující objem tvořily, stejně jako v případě krajů, transfery investiční (3,4 mld. Kč).

Celkové výdaje obcí dosáhly **241,5 mld. Kč**, proti předchozímu roku to bylo o 24,7 mld. Kč méně. Znamená to, že výdaje obcí jako celku klesaly druhým rokem v řadě. Pokles mezi lety

2015 a 2014 byl nižší (o 4,4 mld. Kč) a byl v zásadě způsoben poklesem výdajů hlavního města Prahy (meziročně o 9,7 mld. Kč), neboť výdaje všech ostatních obcí bez započtení hlavního města meziročně vzrostly. V roce 2016 byl pokles výrazně vyšší a týkal se rozpočtů obcí bez započtení hlavního města (výdaje Prahy naopak meziročně vzrostly - viz dále).

Důvodem poklesu celkových výdajů obcí byl shodně jako v případě krajů vývoj v části kapitálových výdajů, jejichž objem se meziročně snížil téměř o 40 %. V části běžných výdajů pokračoval rostoucí trend.

Tabulka č. 8: Výdaje obcí a DSO v letech 2014–2016 po konsolidaci (v mil. Kč)

	2014 skutečnost	2015 skutečnost	2016 skutečnost	Index	
				2015/ 2014	2016/ 2015
I. Běžné výdaje	180 252,4	180 998,8	188 983,2	100,4	104,4
z toho					
Platy a ostatní platby za provedenou práci	28 915,7	29 814,0	31 235,7	103,1	104,8
Nákup materiálu	4 818,7	4 985,5	5 009,1	103,5	100,5
Úroky vlastní	1 781,1	1 502,8	1 326,9	84,4	88,3
Nákup vody, paliv a energie	6 896,3	6 815,2	6 877,0	98,8	100,9
Nákup služeb	30 879,6	30 653,0	31 577,4	99,3	103,0
Ostatní nákupy	18 791,4	17 176,6	19 771,1	91,4	115,1
Výdaje na dopravní územní obslužnost	4 993,3	4 991,4	5 170,7	100,0	103,6
Neinvestiční transfery podnikatel. subjektům	18 353,0	19 011,9	19 066,8	103,6	100,3
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	5 639,5	6 124,0	6 218,8	108,6	101,5
Neinvestiční transfery příspěv. a podob. org.	37 878,8	40 735,7	41 634,3	107,5	102,2
II. Kapitálové výdaje	90 314,2	85 203,6	52 517,7	94,3	61,6
z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	78 336,4	77 902,7	46 978,2	99,4	60,3
Nákup akcií a majetkových podílů	4 248,1	1 145,2	741,6	27,0	64,8
Investiční transfery podnikatel. subjektům	3 380,2	1 792,6	1 160,6	53,0	64,7
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	342,6	288,8	494,2	84,3	171,1
Investiční transfery příspěvk. organizacím	1 567,4	2 186,8	2 372,1	139,5	108,5
Výdaje celkem	270 566,6	266 202,4	241 500,9	98,4	90,7

Běžné výdaje, kterými je zajišťován provoz obcí a jejich organizací, dosáhly **189,0 mld. Kč** (plnění rozpočtu 104,4 %). Ve srovnání s předchozím rokem to znamená nárůst o 8,0 mld. Kč. Zvýšení běžných výdajů bylo vykázáno jak na položkách souvisejících se zajištěním běžného provozu obcí, tak v části transferů poskytovaných z rozpočtů obcí různým subjektům.

Výdaje obcí na **platy a ostatní platby za provedenou práci** činily celkem 31,2 mld. Kč, což je meziročně o 1,4 mld. Kč více. V rámci této skupiny vzrostly výdaje na platy zaměstnanců v pracovním poměru o 1,1 mld. Kč, výdaje na odměny členů zastupitelstev obcí o 0,1 mld. Kč a ostatní osobní výdaje o 0,2 mld. Kč. Na související platby povinného pojistného placeného zaměstnavatelem vynaložily obce 9,9 mld. Kč (zvýšení o 0,4 mld. Kč).

Výdaje na nákup materiálu (například ochranné pomůcky, knihy, tisk, drobný hmotný dlouhodobý majetek) zůstaly na zhruba stejné úrovni jako v předchozím roce, tj. 5,0 mld. Kč.

Výdaje **na úroky vlastní** dosáhly 1,3 mld. Kč, proti předchozímu roku klesly o 0,2 mld. Kč (trend poklesu výdajů na této položce je dlouhodobý, proti roku 2009, kdy výdaje na úroky činily 2,8 mld. Kč, se tyto výdaje snížily o více než polovinu).

Na **nákup vody, paliv a energie** vynaložily obce v souhrnu 6,9 mld. Kč, tj. o 0,1 mld. Kč více nežli v předchozím roce.

Výdaje na **nákup služeb** činily 31,6 mld. Kč (meziroční zvýšení o 1,0 mld. Kč); jedná se především o výdaje na služby pošt, telekomunikací a radiokomunikací, nájemné, služby peněžních ústavů, konzultační a poradenské služby, služby zpracování dat apod.

Na **ostatní nákupy** vynaložily obce 19,8 mld. Kč, proti předchozímu roku to představuje nárůst o 2,6 mld. Kč. Tato skupina zahrnuje poměrně široké spektrum položek jako například výdaje na opravy a udržování, na programové vybavení, cestovné, pohoštění, účastnické poplatky na konference, nájemné za nájem s právem koupě, nákup uměleckých předmětů. Nárůst výdajů byl koncentrován v objemově nejvýznamnější položce, kterou tvoří výdaje na opravy a údržbu (meziroční zvýšení o 2,5 mld. Kč).

Výdaje na dopravní územní obslužnost činily 5,2 mld. Kč, proti předchozímu roku byly vyšší o 0,2 mld. Kč. Z hlediska obcí jde o převody finančních prostředků na účet sdružených prostředků za účelem úhrad (finančních kompenzací) dopravcům podle smluv o veřejných službách v přepravě cestujících.

Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům dosáhly 19,1 mld. Kč (meziroční zvýšení o 0,1 mld. Kč). Jedná se o transfery nefinančním podnikatelským subjektům - právníkům osobám zřízeným podle obchodního zákoníku, tj. veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti. Rozhodující část prostředků směřuje podnikatelským subjektům v odvětví dopravy (nejčastěji dopravní podniky), v roce 2016 to bylo 15,6 mld. Kč, tj. zhruba 81,8 % z celkového objemu transferů určených podnikatelským subjektům.

Neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím činily 6,2 mld. Kč (nárůst o 0,1 mld. Kč). Jsou to zejména transfery obecně prospěšným společnostem, občanským sdružením, církvím a náboženským společnostem, společenstvím vlastníků jednotek a ostatní neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím.

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím, které tvoří objemově nejvýznamnější skupinu transferů poskytovaných z rozpočtů obcí, dosáhly 41,6 mld. Kč (zvýšení o 0,9 mld. Kč). Do této skupiny patří neinvestiční příspěvky organizacím působícím v oblasti vzdělávání a školských služeb, dále organizacím v oblasti kultury (činnost divadel, knihoven, muzeí a galerií), tělovýchovy a zájmové činnosti, bydlení a komunálních služeb a ochrany životního prostředí. Významnou část tvoří rovněž výdaje v oblasti služeb sociální péče (domovy pro seniory, pro osoby se zdravotním postižením, pečovatelská služba, osobní asistence, podpora samostatného bydlení, apod.).

Z hlediska odvětvového členění běžných výdajů je dlouhodobě největší objem výdajů vynakládán na činnosti v oblasti místní správy a samosprávy, v roce 2016 zde výdaje dosáhly 41,5 mld. Kč. Dalšími významnými odvětvími z pohledu objemu běžných výdajů jsou doprava (33,8 mld. Kč), vzdělávání a školské služby (27,6 mld. Kč), bydlení a komunální služby (17,7 mld. Kč), ochrana životního prostředí (16,7 mld. Kč).

Kapitálové výdaje obcí činily **52,5 mld. Kč**, ve srovnání s předchozím rokem klesly o 32,7 mld. Kč (plnění rozpočtu 69,1 %). Jak již bylo uvedeno, výši kapitálových výdajů obcí významně ovlivnil přechod na nové programové období pro čerpání prostředků z fondů EU.

Investiční nákupy a související výdaje, které tvoří objemově nejvýznamnější skupinu výdajů, dosáhly 47,0 mld. Kč, což bylo o 30,9 mld. Kč méně nežli v předchozím roce.

Pokles byl dále vykázan na položce nákup akcií a majetkových podílů (na tyto účely bylo vynaloženo celkem 0,7 mld. Kč, meziročně o 0,4 mld. Kč méně) a na položce investiční transfery podnikatelským subjektům (činily 1,2 mld. Kč, tj. o 0,6 mld. Kč méně); zde byl

pokles koncentrován v části transferů podnikatelským subjektům působícím v odvětví veřejné silniční dopravy (o 0,2 mld. Kč) a v odvětví tělovýchovy a zájmové činnosti (o 0,3 mld. Kč).

Ke zvýšení došlo naopak v případě investičních transferů příspěvkovým organizacím, jejichž objem dosáhl 2,4 mld. Kč (meziročně o 0,2 mld. Kč více), a investičních transferů neziskovým a podobným organizacím, které činily 0,5 mld. Kč (o 0,2 mld. Kč více).

Z hlediska odvětvového členění dlouhodobě směřují kapitálové výdaje obcí především do odvětví dopravy a vodního hospodářství. Pokles objemu kapitálových výdajů v loňském roce se proto promítl zejména v těchto odvětvích. Objem investic do odvětví dopravy činil 11,1 mld. Kč, což bylo meziročně o 5,4 mld. Kč méně, investice do odvětví vodního hospodářství dosáhly 10,6 mld. Kč, meziročně o 13,9 mld. Kč méně. Větší objemy investic byly vynaloženy dále do odvětví: bydlení, komunální služby a územní rozvoj 10,5 mld. Kč (meziroční pokles o 1,6 mld. Kč), vzdělávání a školské služby 6,5 mld. Kč (pokles o 3,6 mld. Kč), tělovýchova a zájmová činnost 3,8 mld. Kč (pokles o 1,7 mld. Kč).

Příjmy a výdaje hlavního města Prahy

Hospodaření hlavního města Prahy je v rámci výkaznictví (finanční a účetní výkazy) sledováno jako rozpočet obce, a proto výsledky jeho hospodaření jsou součástí výše uvedených souhrnných údajů o hospodaření obcí a hospodaření územních rozpočtů celkem.

Postavení hlavního města Prahy v rámci územních rozpočtů je však specifické, a to jak z hlediska systému veřejné správy, tak z hlediska objemu příjmů a výdajů, které procházejí jeho rozpočtem. Hlavní město vykonává státní správu v přenesené působnosti, která podle zákona přísluší obcím, i státní správu, jejíž výkon zajišťují kraje. Objem jeho celkových příjmů představuje zhruba čtvrtinu celkových příjmů obcí (v roce 2016 to bylo 26,3 %).

Ve státním rozpočtu nejsou příjmy a výdaje za hlavní město Praha samostatně rozpočtovány, jsou součástí celkových příjmů a výdajů obcí (samostatně je pro Prahu ve státním rozpočtu stanovena pouze výše dvou dotací z kapitoly VPS – příspěvku na výkon státní správy a příspěvku na financování provozu ochranných systémů podzemních staveb). Dosažené výsledky hospodaření hlavního města proto nemohou být srovnávány s hodnotami rozpočtovánými. V následující části jsou proto kromě údajů za rok 2016 uvedeny i údaje za tři roky předchozí, což umožňuje porovnání z dlouhodobějšího hlediska.

Tabulka č. 9: Příjmy a výdaje hlavního města Prahy v letech 2013–2016 (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost 2013	skutečnost 2014	skutečnost 2015	skutečnost 2016	Index 2014/ 2013	Index 2015/ 2014	Index 2016/ 2015
1	2	3	5			6	7
I. Daňové příjmy	42 779,6	45 183,8	47 093,3	51 248,8	105,6	104,2	108,8
II. Nedaňové příjmy	2 859,0	5 937,8	4 341,1	3 559,1	207,7	73,1	82,0
III. Kapitálové příjmy	25,7	133,3	36,7	49,3	518,7	27,6	134,3
IV. Přijaté transfery	17 672,1	18 726,9	19 311,8	19 385,4	106,0	103,1	100,4
Příjmy celkem	63 336,4	69 981,8	70 782,9	74 242,6	110,5	101,1	104,9
Běžné výdaje	45 418,0	46 752,1	48 244,6	51 140,8	102,9	103,2	106,0
Kapitálové výdaje	13 437,5	21 302,9	10 096,9	10 819,2	158,5	47,4	107,1
Výdaje celkem	58 855,5	68 055,1	58 341,6	61 960,0	115,6	85,7	106,2
Saldo příjmů a výdajů	4 480,9	1 926,7	12 441,3	12 282,6	43,0	645,7	98,7

V loňském roce hospodařilo hlavní město s celkovými příjmy 74,2 mld. Kč a celkovými výdaji 62,0 mld. Kč. Přebytek hospodaření 12,3 mld. Kč tak dosáhl zhruba stejné výše jako v roce předchozím.

Daňové příjmy činily celkem 51,2 mld. Kč, což bylo meziročně o 4,2 mld. Kč více (z toho: 1,9 mld. Kč tvořil nárůst daně z příjmů fyzických osob, 1,1 mld. Kč nárůst daně z přidané hodnoty a 1,0 mld. Kč nárůst daně z příjmů právnických osob). Nedaňové příjmy byly zaúčtovány ve výši 3,6 mld. Kč, proti předchozímu roku byly nižší o 0,8 mld. Kč (na poklesu se z velké části podílí snížení příjmů na položce 2229 – ostatní přijaté vratky transferů).

Objem přijatých transferů dosáhl 19,4 mld. Kč, tj. zhruba stejné výše jako v předchozím roce. Více než 90,0 % z celkového objemu dlouhodobě představují neinvestiční transfery, v roce 2016 byly vykázány ve výši 17,5 mld. Kč. Jedná se především o transfery z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jejichž výše činila 11,1 mld. Kč, tj. o 1,0 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Z toho prostředky určené na úhradu výdajů na vzdělávání tvořily 10,8 mld. Kč (včetně dotací pro soukromé školy). Větší objem neinvestičních transferů byl dále přijat z rozpočtu Ministerstva práce a sociálních věcí (1,2 mld. Kč).

V rámci neinvestičních transferů vstupujících do rozpočtu hlavního města mají dlouhodobě významný podíl také prostředky převedené z vlastních fondů hospodářské (podnikatelské) činnosti. Jedná se převážně o nájemné z bytových a nebytových prostor v bytových objektech a z pronájmu pozemků. V roce 2016 činil objem převodů z vlastních fondů 3,9 mld. Kč, v předchozích čtyřech letech byly převody vyšší, pohybovaly se v rozmezí 5,0 – 5,8 mld. Kč.

Objem přijatých investičních transferů činil 1,9 mld. Kč (meziroční zvýšení o 0,3 mld. Kč). Největší část tvořily prostředky z rozpočtu Ministerstva dopravy poskytnuté na zavádění systému řízení a regulace silničního provozu v Praze (0,9 mld. Kč), dále prostředky poskytnuté z rozpočtu Ministerstva pro místní rozvoj na realizaci projektů v rámci OP Praha – Konkurenceschopnost (0,6 mld. Kč) a ze Státního fondu dopravní infrastruktury (0,2 mld. Kč).

Celkové výdaje hlavního města činily 62,0 mld. Kč, proti předchozímu roku vzrostly o 3,6 mld. Kč. Běžné výdaje dosáhly 51,1 mld. Kč a meziročně vzrostly o 2,9 mld. Kč (z toho téměř polovina byla tvořena nárůstem transferů poskytnutých příspěvkovým a podobným organizacím).

Kapitálové výdaje byly vykázány ve výši 10,8 mld. Kč (nejvíce město investovalo v oblasti dopravy a městské infrastruktury). Ve srovnání s předchozím rokem kapitálové výdaje mírně vzrostly (o 0,7 mld. Kč), přesto jejich úroveň již druhým rokem zaostává za úrovní kapitálových výdajů v období 2009 – 2014, která byla téměř dvojnásobně vyšší (roční průměr 19,6 mld. Kč). Hlavní město v Hodnotící zprávě (předkládané dle vyhlášky č. 419/2001 Sb.) uvádí jako hlavní důvody nižšího čerpání kapitálových výdajů zejména přísnější pravidla při výběrovém řízení a problémy při výkupech pozemků, dále také, že u akcí již rozestavěných jsou prověřovány smlouvy uzavřené v předchozím období, což odsouvá čerpání investičních prostředků.

Hlavní město vykázalo přebytek hospodaření 12,3 mld. Kč, tj. téměř ve shodné výši jako v předchozím roce. Vliv na výši přebytku měly vyšší příjmy a nižší čerpání investic. Výsledky hospodaření vytvořily předpoklady pro snižování zadluženosti hlavního města. V závěru roku 2016 město dobrovolně předčasně splatilo úvěr od Evropské investiční banky, dle úvěrové smlouvy "CZECH REPUBLIC - PRAGUE METRO III – A", a to v celkovém objemu 8,5 mld. Kč. Současně město uhradilo i další část svých dlouhodobých závazků ve výši 1,0 mld. Kč (úhrady příslušných částí jistin ostatních úvěrů od EIB). Tyto finanční operace znamenaly výrazné snížení dluhu města (z 32,6 mld. Kč na 23,0 mld. Kč, tj. o 9,6 mld. Kč) a zároveň se velmi pozitivně promítla v souhrnných údajích o zadluženosti obcí a územních rozpočtů celkem.

Na bankovních účtech vykázalo město ke konci roku 2016 celkem 26,2 mld. Kč, což bylo o 8,5 mld. Kč více nežli předchozím roce.

Hlavní město Praha je zřizovatelem 752 příspěvkových organizací, z nichž největší počet spadá do oblasti školství (643). Z celkového počtu příspěvkových organizací hospodařilo se ziskem 719 organizací (tj. 96 % organizací).

Koncesní smlouvy

Některé obce a města mají uzavřeny koncesní smlouvy o provozování a správě některých zařízení ve vlastnictví obce (dle zákona č 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení). Pro zjištění výše závazků, které pro obce z těchto smluv ve sledovaném roce vyplývají, předkládají obce v rámci podkladů pro zpracování státního závěrečného účtu také údaje o závazcích vyplývajících z uzavřených koncesních smluv.

Z hodnotících zpráv zaslanych kraji vyplývá, že v loňském roce probíhalo plnění celkem 218 koncesních smluv uzavřených obcemi a městy. Výše ročních finančních závazků u jednotlivých smluv je velmi rozdílná (od desítek tisíc až po desítky milionů), část smluv neobsahuje pro obce či města žádné finanční závazky.

Zhruba tři čtvrtiny z celkového počtu uzavřených smluv má jako předmět koncesní smlouvy uvedeno „provozování vodohospodářské infrastruktury“ (tj. provozování vodovodu a zásobování pitnou vodou, provozování kanalizace a ČOV). Zbývající část smluv má potom různý předmět koncesní smlouvy, jako například zajištění dodávek tepla a teplé vody, provozování víceúčelového hřiště, provozování sportovního areálu, provozování školního stravování, provozování domova pro seniory, provozování ozdravného centra, nebo provozování integrovaného systému parkování, odtahu vozidel, provozování lanové dráhy.

Příspěvkové organizace zřizované obcemi

Ke konci uplynulého roku bylo evidováno celkem 8 310 příspěvkových organizací, jejichž zřizovateli byly obce včetně hl. m. Prahy (meziročně se jejich počet snížil o 32 organizací). Z údajů o výsledcích hospodaření příspěvkových organizací vyplývá, že 599 organizací ukončilo své hospodaření s účetní ztrátou (7,2 % z jejich celkového počtu). V roce 2015 vykázalo účetní ztrátu 7,0 % organizací).

Z hlediska odvětvového členění hlavní činnosti příspěvkových organizací působilo zhruba 86,1 % příspěvkových organizací v oblasti vzdělávání (předškolní zařízení, základní školy, školní stravování a základní umělecké školy). V oblasti kultury působilo přibližně 5,6 % z celkového počtu příspěvkových organizací (zde se jedná především o zařízení pro zájmovou činnost v kultuře, knihovnické činnosti a činnost muzeí a galerií). V oblasti sociálních věcí působilo zhruba 3,9 % příspěvkových organizací (domovy pro seniory a domovy pro osoby se zdravotním postižením, centra sociálních služeb, zajišťování osobní asistence a pečovatelské služby a sociální poradenství). Větší počty příspěvkových organizací působily dále i v oblasti rekreačních a sportovních služeb, rozvoje bydlení, odstraňování odpadů. Odvětvová struktura příspěvkových organizací zůstává stejně jako v případě krajů dlouhodobě stabilní.

Dobrovolné svazky obcí

DSO představují specifickou a nejčastější formu spolupráce mezi obcemi. Vznikají za účelem prosazování společných zájmů členských obcí, zajišťování rozvoje jejich infrastruktury, případně provozování některých společných činností (například v oblasti vodního hospodářství, ochrany životního prostředí, bydlení a územního rozvoje, sociálních služeb). Jednotlivé DSO jsou právníckými osobami, sestavují rozpočet a hospodaří s majetkem, který členské obce vkládají do svazku a s majetkem, který získaly vlastní činností.

V návrhu státního rozpočtu nebývají rozpočtovány žádné transfery přímo pro DSO. Tato skutečnost je způsobena tím, že neexistuje žádný dotační titul, který by byl určen výhradně pro DSO. Dotační tituly, které jsou určeny jak pro obce, tak pro DSO, bývají v návrhu státního rozpočtu zahrnuty jako dotace pro obce a jako o dotacích pro DSO je o nich účtováno až v průběhu rozpočtového roku při jejich uvolňování.

V loňském roce působilo na území republiky celkem 729 DSO, jejich počet se meziročně zvýšil o 5 DSO, obdobně jako v předchozím roce kdy meziročně vzrostl o 4 DSO. V minulých letech se naopak dlouhodobě projevoval trend každoročního poklesu jejich počtu (ze 782 DSO v roce 2008 klesl jejich počet do roku 2014 na 720, tj. o 62).

DSO hospodařily v loňském roce s příjmy ve výši 3,1 mld. Kč, což bylo výrazně méně nežli v předchozích pěti letech, kdy se jejich výše pohybovala v rozmezí 4,9 - 8,2 mld. Kč (nejvyšší úroveň 8,2 mld. Kč byla dosažena v roce 2015). Důvodem byl pokles objemu přijatých transferů, které představují základní zdroj financování činnosti DSO (transfery ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a rozpočtů regionálních rad, a z rozpočtů členských obcí). Jejich celková výše činila 2,0 mld. Kč, zatímco v roce předchozím to bylo 7,1 mld. Kč. Pokles souvisel především s přechodem na nové programové období pro čerpání prostředků z fondů EU a projevil se proto zejména v části přijatých investičních transferů (pokles o 4,6 mld. Kč).

Vlastní příjmy DSO byly vykázány ve stejné výši jako v předchozím roce, tj. 1,1 mld. Kč. Tvořily je nedaňové příjmy ve výši 1,0 mld. Kč (zejména příjmy z pronájmu majetku, příjmy z vlastní činnosti) a kapitálové příjmy ve výši 0,1 mld. Kč.

Výdaje DSO činily 2,2 mld. Kč a proti předchozímu roku byly nižší o 6,3 mld. Kč. Pokles byl koncentrován v části kapitálových výdajů, dosáhly pouze 1,1 mld. Kč, zatímco v předchozím roce to bylo 7,3 mld. Kč.

Z hlediska odvětvové struktury směřovala největší část výdajů, stejně jako v předchozích letech, do odvětví vodního hospodářství. Jejich objem dosáhl 1,4 mld. Kč, z toho kapitálové výdaje činily 1,0 mld. Kč.

Hospodaření DSO skončilo s přebytkem 0,8 mld. Kč (v roce 2015 byl vykázán schodek 0,3 mld. Kč). V rozpočtu byl předpokládán mírný přebytek 0,1 mld. Kč.

Z hlediska zaměření činnosti uvedeného ve zřizovatelské listině (podle paragrafů rozpočtové skladby) se největší počet DSO řadil do oddílu 36 - Bydlení, komunální služby a územní rozvoj (celkem 251 DSO) a do oddílu 23 - Vodní hospodářství, kde předmětem činnosti je především zajišťování zásobování pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod a správa ve vodním hospodářství (166 DSO). Dále pak do oddílu 37 - Ochrana životního prostředí, kde se jedná zejména o zajišťování sběru a svozu komunálních odpadů a nebezpečných odpadů, využívání a zneškodňování odpadů, péči o vzhled obce a veřejnou zeleň, činnosti k ochraně půdy a krajiny apod. (35 DSO).

4. Hospodaření Regionálních rad regionů soudržnosti

Regionální rady tvoří součást územních rozpočtů od poloviny roku 2006, kdy byly ustaveny jako řídicí orgány jednotlivých regionálních operačních programů v programovém období 2007 – 2013 (na základě novely zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje). Regionální rady byly zřízeny ve všech regionech soudržnosti s výjimkou regionu soudržnosti Praha, kde úlohu regionální rady plní hlavní město Praha, odpovědné za implementaci OP Praha-Adaptabilita a OP Praha-Konkurenceschopnost.

Hospodaření regionálních rad v loňském roce významně ovlivnil přechod na nové programové období pro čerpání prostředků z fondů EU.

Končící programové období 2007 – 2013 se promítlo ve výrazném snížení objemu příjmů a výdajů regionálních rad, jejich výše byla ve srovnání s předchozím rokem zhruba poloviční. Hlavním důvodem byl nižší objem vyplácených dotací příjemcům v rámci regionálních operačních programů, neboť to byl poslední rok (resp. jeho první polovina), kdy příjemcům mohly být proplaceny žádosti o platbu u projektů minulého programového období. Naproti tomu pro předchozí rok 2015 byla naopak charakteristická zvýšená aktivita v oblasti čerpání výdajů určených na financování regionálních operačních, a tedy i nárůst celkových příjmů a výdajů regionálních rad. Současně se v roce 2016 mění i hlavní náplň činnosti regionálních rad, nově se zaměřují především na postupné uzavírání a dokončování regionálních operačních programů a dohled nad projekty.

V kapitole Ministerstva pro místní rozvoj jako zprostředkovatele toku finančních prostředků z Evropské unie do rozpočtů regionálních rad, určených na financování programů spolufinancovaných z rozpočtu EU, již nebyly ve schváleném státním rozpočtu na rok 2016 rozpočtovány pro regionální rady žádné finanční prostředky. Zdrojem pro proplácení posledních projektů se stalo čerpání tzv. nároků z nespotřebovaných výdajů minulých let, tyto prostředky se promítly v rozpočtu po změnách.

Tabulka č. 10: Bilance příjmů a výdajů regionálních rad regionů soudržnosti (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2015	rozpočet 2016		skutečnost k 31.12.2016	% plnění rozp.	Index 2016/ 2015
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
Nedaňové příjmy	657,4	550,0	550,0	279,4	50,8	42,5
z toho:						
- sankční platby celkem	445,7	.	.	88,4	.	19,8
- příjmy z finanč. vypořádání	191,9	.	.	160,7	.	83,7
Kapitálové příjmy	1,2	0,8	0,8	1,5	187,5,	125,0
Přijaté transfery (po konsolidaci)	21 302,5	60,0	11 051,9	10 328,7	93,5	48,5
z toho:						
- ze státního rozpočtu	21 158,8		10 991,9	10 290,4	93,6	48,6
- z rozpočtu krajů	143,7		60,0	38,3	63,8	26,6
Příjmy celkem (po konsolidaci)	21 961,1	610,8	11 602,7	10 609,6	91,4	48,3
Běžné výdaje (po konsolidaci)	1 671,8	600,8	1 393,8	980,5	70,3	58,6
Kapitálové výdaje	20 709,2	10,0	10 208,9	9 612,3	94,2	46,4
z toho:						
- transfery podnikatelským subjektům	2 493,4			1 586,7		63,6
- transfery neziskovým a podob.org.	847,3			281,5		33,2
- transfery příspěvkovým organizacím	14,4			67,4		
- transfery veřej. rozpoč. územ.úrovně	17 206,1			7 648,5		
Výdaje celkem (po konsolidaci)	22 381,0	610,8	11 602,7	10 592,8	91,3	47,3
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	- 419,0	0	0	16,8	.	.

Celkový objem příjmů dosáhl 10,6 mld. Kč (meziročně o 11,3 mld. Kč méně). Z rozpočtu Ministerstva pro místní rozvoj přijaly regionální rady transfery ve výši 10,3 mld. Kč, tj. o 10,9 mld. Kč méně nežli v roce předchozím, přičemž rozhodující část těchto prostředků byla do rozpočtů regionálních rad převedena hned v prvních měsících roku. Na realizaci regionálních operačních programů bylo určeno 9,9 mld. Kč (tyto prostředky pak byly v průběhu prvního pololetí převáděny příjemcům). Další část prostředků ve výši 0,4 mld. Kč

byla poskytnuta z prostředků Operačního programu Technická pomoc s určením na zabezpečení ukončování regionálních operačních programů 2007–2013 po roce 2015.

Z rozpočtů krajů obdržely regionální rady zhruba 38,3 mil. Kč (v předchozím roce to bylo 143,7 mil. Kč). Nedaňové příjmy činily 0,3 mld. Kč, meziročně byly nižší zhruba o 0,4 mld. Kč (tvořily je především sankční platby a příjmy z finančního vypořádání z minulých let a ostatní vratky).

Celkové výdaje regionálních rad činily **10,6 mld. Kč**, ve srovnání s předchozím rokem byly nižší o 11,8 mld. Kč. Kapitálové výdaje, tj. výdaje určené na investiční projekty realizované v rámci jednotlivých regionálních programů činily 9,6 mld. Kč, což představovalo 90,7 % celkových výdajů regionálních rad.

Největší část kapitálových výdajů, celkem 7,6 mld. Kč, byla převedena veřejným rozpočtům územní úrovně (z toho: obcím 3,3 mld. Kč, DSO 0,1 mld. Kč, krajům 4,2 mld. Kč). Podnikatelským subjektům byly převedeny transfery ve výši 1,6 mld. Kč.

Podle odvětvového členění investičních výdajů bylo nejvíce finančních prostředků stejně jako v předchozích letech určeno do odvětví dopravy, jejich objem dosáhl 4,3 mld. Kč (meziroční pokles o 6,7 mld. Kč). Větší objemy prostředků byly dále směřovány do oblastí: tělovýchova a zájmová činnost (0,9 mld. Kč), vzdělávání a školské služby (0,6 mld. Kč), zdravotnictví (1,2 mld. Kč) a požární ochrana a integrovaný záchranný systém (0,7 mld. Kč).

Běžné výdaje činily 1,0 mld. Kč, proti předchozímu roku to bylo o 0,7 mld. Kč méně. Na vlastní provoz vynaložily regionální rady 0,3 mld. Kč, tj. meziroční pokles o 0,2 mld. Kč. S ukončováním regionálních operačních programů souvisí i snižování počtu zaměstnanců (výdajů na platy a související pojistné) a ostatních provozních výdajů. Větší objem běžných výdajů představovaly také vratky veřejným rozpočtům ústřední úrovně transferů poskytnutých v minulých rozpočtových obdobích (0,2 mld. Kč). Neinvestiční transfery určené na realizaci projektů činily 0,3 mld. Kč (meziročně o 0,3 mld. Kč méně); téměř všechny tyto prostředky byly převedeny územním rozpočtům (obcím 0,1 mld. Kč, krajům 0,2 mld. Kč).

Hospodaření regionálních rad skončilo v roce 2016 jako vyrovnané, tzn. v souladu s předpoklady rozpočtu.

V souvislosti s končícím programovým obdobím 2007 – 2013 uvádíme v následující části **stručnou rekapitulaci rozpočtového hospodaření regionálních rad a využití finančních prostředků z fondů EU.**

V období let 2007 – 2016 hospodařily regionální rady s příjmy v souhrnné výši 136,0 mld. Kč a zhruba ve stejné výši se pohybovaly jejich souhrnné výdaje (hospodaření v jednotlivých letech končí v zásadě jako vyrovnané). Z údajů o výši příjmů a výdajů v jednotlivých letech vyplývá, že roky 2010 a 2015 byly z pohledu čerpání prostředků na realizaci projektů v rámci regionálních operačních programů nejvýznamnější:

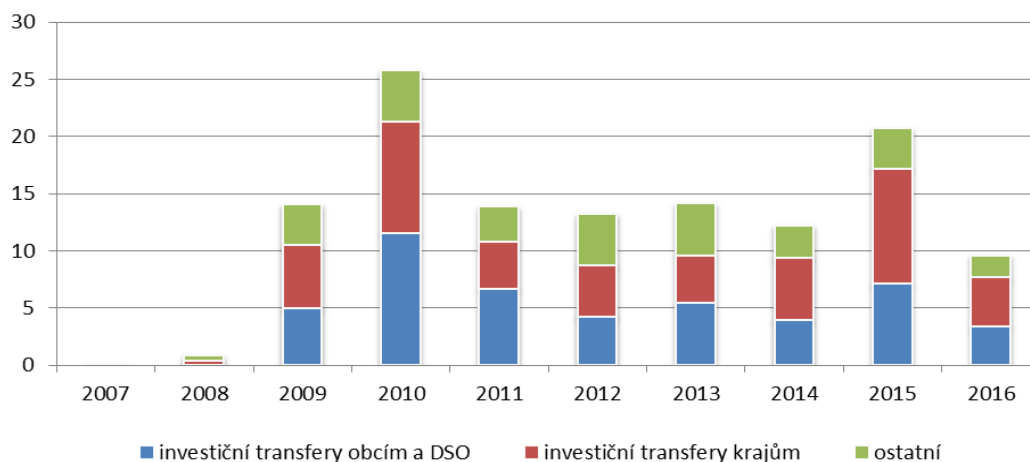
Tabulka č. 11: Příjmy a výdaje regionálních rad v období 2007–2016 (v mil. Kč):

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	celkem 2007- 2016
Příjmy	407	1 752	15 062	27 282	14 901	14 130	16 380	13 558	21 961	10 610	136 043
Výdaje	288	1 378	14 897	27 010	15 101	14 434	16 296	13 334	22 381	10 593	135 712
Saldo	119	374	166	272	-200	-304	84	224	-420	17	331

Rozhodující část výdajů regionálních rad představují kapitálové výdaje určené na realizaci investičních projektů. Za uplynulých deset let dosáhly celkem 124,6 mld. Kč, což představovalo 91,8 % z celkových výdajů. Více než tři čtvrtiny z celkového objemu kapitálových výdajů (95,4 mld. Kč) bylo v průběhu uplynulých deseti let převedeno formou

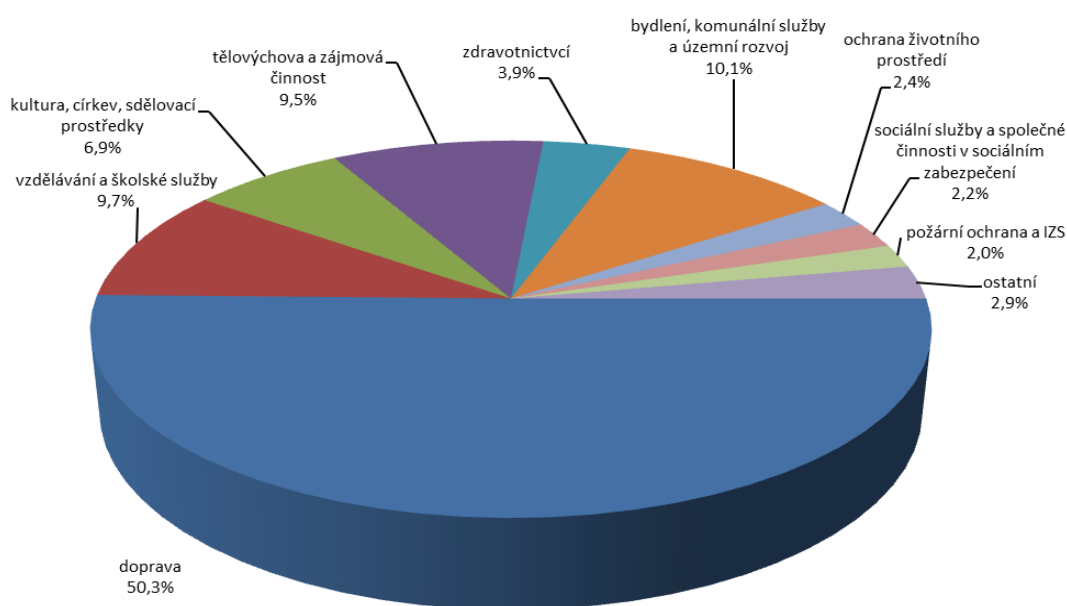
transferů územním rozpočtům, tj. na realizaci investičních projektů v rámci jednotlivých regionálních operačních programů.

Graf č. 5: Kapitálové výdaje z rozpočtů regionálních rad v letech 2007–2016 a jejich rozdělení z hlediska příjemců (v mld. Kč)

Investiční transfery přijaté z rozpočtů regionálních rad využívaly kraje, obce a DSO především na realizaci projektů v oblasti dopravní infrastruktury. V průběhu let 2007 – 2016 dosáhl objem těchto transferů celkem 48,0 mld. Kč, tj. polovinu z celkového objemu investičních transferů přijatých územními rozpočty. Dalšími významnými odvětvími byly: bydlení, komunální služby a územní rozvoj (9,7 mld. Kč), vzdělávání a školské služby (9,2 mld. Kč), tělovýchova, sport a zájmová činnost (9,1 mld. Kč), kultura, církve a sdělovací prostředky (6,6 mld. Kč).

Graf č. 6: Odvětvové členění investičních transferů poskytnutých z rozpočtů regionálních rad územním rozpočtům celkem v období let 2007–2016 (v %)

S přechodem na nové programové období evropských fondů se hlavní náplň činnosti regionálních rad jako řídicích orgánů jednotlivých regionálních operačních programů v rámci

programového období 2007- 2013 mění, jejich úloha spočívá především v postupném uzavírání a dokončování programů a dohledu nad dotovanými projekty.

V novém programovém období budou kraje a obce čerpat prostředky na projekty spolufinancované z fondů EU prostřednictvím Integrovaného regionálního operačního programu (IROP), který navazuje na sedm regionálních operačních programů a částečně na Integrovaný operační program z programového období 2007–2013. Prioritou IROP je umožnění vyváženého rozvoje území, zkvalitnění infrastruktury, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy a zajištění udržitelného rozvoje v obcích, městech a regionech. Řídicím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj. Hlavní město Praha bude moci čerpat finanční prostředky z operačního programu Praha - pól růstu ČR, který bude řízen Magistrátem hlavního města.

5. Vývoj zadluženosti³

Obce (vč. jimi zřizovaných příspěvkových organizací) vykázaly ke konci roku 2016 celkový dluh⁴ ve výši **71,9 mld. Kč**. Proti předchozímu roku se jedná o pokles o 17,3 %, přičemž v absolutním vyjádření se dluh snížil o 15,0 mld. Kč.

V celkovém objemu zadluženosti obcí jsou zahrnuty bankovní úvěry od peněžních ústavů, emitované komunální dluhopisy, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, vč. půjček ze státních fondů.

Tabulka č. 12: Souhrnné údaje o zadluženosti obcí ČR v letech 2005–2016 (v mld. Kč)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Úvěry	43,7	47,1	46,7	47,4	55,8	59,9	60,9	68,3	68,8	67,7	66,1	51,5
Komunální dluhopisy	23,5	22,9	22,6	22,7	14,7	15,8	14,0	13,8	15,0	11,8	10,7	10,7
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	11,8	10,9	9,9	10,0	10,1	7,6	7,5	7,9	8,4	9,4	10,1	9,7
Celkem	79,0	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	82,4	90,0	92,2	88,9	86,9	71,9

Z uvedených údajů za rok 2016 vyplývá, že na položce úvěrů došlo k poklesu o 14,6 mld. Kč, na položce komunálních dluhopisů ke změně nedošlo a na položce přijatých návratných finančních výpomocí a ostatních dluhů došlo k poklesu o 0,4 mld. Kč.

Ve struktuře dluhu obcí mají dlouhodobě největší váhu úvěry, jejichž podíl ke konci roku 2016 činil 71,6 %, podíl emitovaných komunálních dluhopisů činil 14,9 % a zbývající část dluhu obcí (13,5 %) tvořily přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy.

Úvěry, které obce přijaly od peněžních ústavů, byly podobně jako v minulých letech, směřovány zejména na rekonstrukce a výstavbu technické infrastruktury, na předfinancování investičních projektů spolufinancovaných z fondů EU a na regeneraci a výstavbu bytového fondu. Obce tyto prostředky rovněž použily na rekonstrukce školských zařízení, sportovních areálů a jiné občanské vybavenosti. Tyto úvěry se vyznačují relativně nízkým úročením a velmi dlouhou dobou splatnosti.

Vedoucí postavení v poskytování úvěrů si stále udržují Česká spořitelna, a. s., Komerční banka, a.s. a Československá obchodní banka, a.s. V poskytování úvěrů a půjček jsou aktivní i další právnické a fyzické osob, včetně obcí. Zhruba pro polovinu poskytnutých úvěrů a půjček

³ Čerpáno z dat přijatých do CSÚIS dne 8.3.2017. V údajích nejsou zahrnuty 4 příspěvkové organizace, 1 dobrovolný svazek obcí a 2 obce, jejichž výkaz nebyl do CSÚIS předán.

⁴ Do údajů o zadluženosti jsou od 1.1.2010 zahrnovány stavy na syntetických účtech 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 453, 456, 457 a 459.

jejich poskytovatelé nevyžadovali ručení. Pokud bylo ručení vyžadováno, nejčastěji šlo o ručení směnkou, majetkem obce nebo budoucími příjmy rozpočtu obce.

Závazky z titulu **komunálních dluhopisů** vykazovaly k 31. 12. 2016 pouze hl. m. Praha (ve výši 10,4 mld. Kč) a statutární město Liberec (ve výši 0,3 mld. Kč).

Položka **přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy** vykázala meziroční pokles o 0,4 mld. Kč. Na jedné straně došlo k poklesu přijatých návratných finančních výpomocí dlouhodobých (o 187,4 mil. Kč), jiných krátkodobých půjček (o 30,5 mil. Kč), krátkodobých směnek k úhradě (o 160,2 mil. Kč) a přijatých návratných finančních výpomocí krátkodobých (o 114,4 mil. Kč); na druhé straně došlo k nárůstu dlouhodobých směnek k úhradě (o 102,3 mil. Kč), dlouhodobých závazků z ručení (o 28,1 tis. Kč) a ostatních dlouhodobých závazků (o 51,2 mil. Kč).

Ke konci roku 2016 stav finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření obcí⁵ a běžných účtech jimi zřízených příspěvkových organizací⁶ převýšil hodnotu dluhu o 88,1 mld. Kč.

Tabulka č. 13: Stav na účtech a stav zadluženosti obcí a jimi zřízených příspěvkových organizací v letech 2005–2016 (v mld. Kč)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stav na účtech celkem	61,8	65,6	72,6	87,6	69,6	72,5	71,2	87,3	98,5	107,9	116,3	160,0
Zadluženost celkem	79,0	81,0	79,3	80,1	80,6	83,3	82,4	90,0	92,2	88,9	86,9	71,9
Rozdíl	-17,2	-15,4	-6,7	7,5	-11,0	-10,8	-11,2	-2,7	6,3	19,0	29,4	88,1

V roce 2016 vykázalo zadluženost 3 266 obcí z celkového počtu 6 254 obcí, což je více než polovina (52,2 %) obcí z celkového počtu. Počet obcí, které vykázaly v posledních letech zadluženost, zůstává v zásadě stabilizovaný, meziročně došlo k mírnému nárůstu (o 11 obcí).

Tabulka č. 14: Údaje o zadluženosti obcí ČR bez hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně v letech 2005-2016 (v mld. Kč)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Úvěry	22,0	25,7	25,9	26,9	34,8	35,5	36,3	36,4	34,9	35,0	34,8	30,3
Komunální dluhopisy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,3	0,3	0,3
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	8,6	7,8	7,0	7,4	6,5	5,7	5,7	6,1	6,1	7,3	8,0	8,0
Celkem	30,6	33,5	32,9	34,3	41,3	43,2	44,0	44,5	43,0	43,6	43,1	38,6

Bez zahrnutí čtyř největších měst (tj. hl. m. Praha, Brno, Ostrava a Plzeň) činí zadluženost ostatních obcí celkem 38,6 mld. Kč. U obcí bez těchto největších měst došlo k meziročnímu poklesu celkové zadluženosti o 4,5 mld. Kč.

Tabulka č. 15: Vývoj podílu zadluženosti hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně na celkové zadluženosti obcí v letech 2005–2016 (v mld. Kč)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Celková zadluženost obcí v ČR	79,0	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	82,4	90,0	92,2	88,9	86,9	71,9
Zadluženost 4 největších měst	48,4	47,4	46,3	45,8	39,3	40,1	38,4	45,5	49,2	45,3	43,8	33,3
% podíl 4 největších měst na celkové zadluženosti	61,3	58,6	58,5	57,2	48,8	48,1	46,6	50,6	53,4	51,0	50,4	46,3

⁵ Zahrnuje SÚ 068, 231, 236, 244, 261.

⁶ Zahrnuje SÚ 068, 241, 244, 261.

Na celkové zadluženosti obcí se v roce 2016 podílela 4 největší města ČR ze 46,3 %, hodnota jejich dluhu dosáhla výše 33,3 mld. Kč.

Tabulka č. 16: Zadluženost hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně k 31.12.2016 – jednotlivě (v mld. Kč)

	Praha	Brno	Ostrava	Plzeň	Celkem
Úvěry	11,8	4,6	2,7	2,1	21,2
Komunální dluhopisy	10,4	0,0	0,0	0,0	10,4
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	0,8	0,5	0,4	0,0	1,7
Celkem	23,0	5,1	3,1	2,1	33,3

Celková výše dluhu hl. m. Prahy (včetně zřízených příspěvkových organizací) dosáhla ke konci roku 2016 hodnoty 23,0 mld. Kč, což je o 9,6 mld. Kč méně než v roce předchozím. Podíl zadluženosti hl. m. Prahy na celkové zadluženosti obcí činil 32,0 %.

Zadluženost **příspěvkových organizací zřízených obcemi** (z 8 310 organizací vykazuje dluh 303 organizací, tj. 3,6 %) dosáhla ke konci roku 2016 výše 409,2 mil. Kč, oproti předchozímu roku se jedná o pokles o 89,2 mil. Kč. V rámci zadlužených obecních příspěvkových organizací působilo z hlediska odvětvového členění hlavní činnosti (dle klasifikace COFOG) nejvíce organizací v oblasti vzdělávání.

Dobrovolné svazky obcí vykázaly ke konci roku 2016 dluh ve výši **2,5 mld. Kč**, což je o 0,4 mld. Kč méně než předchozí rok. Dobrovolné svazky obcí využívají získané prostředky především na rozvoj a obnovu místní infrastruktury (vodovody a kanalizace), odpadové hospodářství a na projekty zvyšující atraktivitu jejich území.

Kraje (včetně jimi zřízených příspěvkových organizací) vykázaly ke konci roku 2016 dluh v celkové výši **21,3 mld. Kč**. Meziročně se hodnota dluhu snížila o 5,1 mld. Kč (o 19,3 %). Na položce úvěrů byl vykázán meziroční pokles dluhu o 5,7 mld. Kč; podíl úvěrů na celkové zadluženosti krajů dosáhl 87,3 %. Kraje ani v roce 2016 neemitovaly komunální dluhopisy.

Tabulka č. 17: Souhrnné údaje o zadluženosti krajů ČR v letech 2005–2016 (v mld. Kč)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Úvěry	1,8	6,5	9,4	11,9	17,4	16,6	19,6	22,2	23,5	24,4	24,3	18,6
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	1,1	1,2	1,0	2,7	3,5	2,5	2,7	2,3	3,3	3,2	2,1	2,7
Celkem	2,9	7,7	10,4	14,6	20,9	19,1	22,3	24,5	26,8	27,6	26,4	21,3

Rozdíl mezi stavem peněžních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření krajů a běžných účtech jimi zřízených příspěvkových organizací a stavem zadluženosti dosáhl v roce 2016 výše 14,6 mld. Kč.

Tabulka č. 18: Stav na účtech a stav zadluženosti krajů a jimi zřízených příspěvkových organizací v letech 2005–2016 (v mld. Kč)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stav na účtech celkem	15,1	17,8	21,0	24,9	22,1	22,2	24,1	23,1	25,7	28,7	27,5	35,9
Zadluženost celkem	2,9	7,7	10,4	14,6	20,9	19,1	22,3	24,5	26,8	27,6	26,4	21,3
Rozdíl	12,2	10,1	10,6	10,3	1,2	3,1	1,8	-1,4	-1,1	1,1	1,1	14,6

Zadluženost **příspěvkových organizací zřízených kraji** (z 1 898 organizací vykazuje dluh 105 organizací, tj. 5,5 %) dosáhla ke konci roku 2016 výše 1,0 mld. Kč, oproti předchozímu roku se jedná o pokles o 1,3 mld. Kč. V rámci zadlužených krajských příspěvkových organizací působilo z hlediska odvětvového členění hlavní činnosti (dle klasifikace COFOG) nejvíce organizací v oblasti vzdělávání.

Regionální rady regionů soudržnosti vykázaly k 31.12.2016 nulovou zadluženost.

Územní rozpočty v souhrnu ke konci roku 2016 vykázaly zadluženost ve výši **95,6 mld. Kč**, což je o 17,8 % (o 20,7 mld. Kč) méně než v roce předchozím.

Celkový objem přijatých půjčených prostředků územními rozpočty v roce 2016 (bez příspěvkových organizací) činil 5,2 mld. Kč, což je o 10,2 mld. Kč méně než v předchozím roce.

Tabulka č. 19: Stav na účtech a stav zadluženosti územních rozpočtů v letech 2005–2016 (v mld. Kč)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stav na účtech celkem	77,8	84,2	94,6	114,1	93,4	96,6	97,2	112,3	126,3	138,7	145,2	197,8
Zadluženost celkem	83,5	90,9	92,2	97,2	104,1	105,1	107,2	117,1	121,6	119,1	116,3	95,6
Rozdíl	-5,7	-6,7	2,4	16,9	-10,7	-8,5	-10,0	-4,8	4,7	19,6	28,9	102,2

Stav finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření obcí, DSO, krajů, regionálních rad a na běžných účtech příspěvkových organizací územních samosprávných celků se meziročně zvýšil o 52,6 mld. Kč (o 36,2 %) na 197,8 mld. Kč a převyšoval tak o **102,2 mld. Kč** hodnotu dluhu.